

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

HOTĂRÂRE

PRIVIND CONTROLUL DE CONSTITUȚIONALITATE

**al unor prevederi din Legea nr. 230 din 28 iulie 2022 privind dreptul de
autor și drepturile conexe**

(remunerația compensatorie pentru copie privată)

(sesizarea nr. 154a/2023)

CHIȘINĂU
10 iunie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Vasili Oprea, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 5 iunie 2023,
Examinând sesizarea menționată în ședință publică,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând în camera de consiliu,

Pronunță următoarea hotărâre:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o sesizare depusă la Curtea Constituțională la 5 iunie 2023, pe baza articolelor 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, 25 lit. g) din Legea nr. 317 din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, adoptat prin Legea nr. 502 din 16 iunie 1995, de către dl Adrian Lebedinschi, deputat în Parlamentul Republicii Moldova la data depunerii sesizării.

2. Autorul sesizării îi solicită Curții să exercite controlul constituționalității articolelor 4 alin. (1) literele f), h), k) și n), 71 alin. (4), 74 alin. (5), textelor „sau” din articolul 83 alin. (1), „în mod separat” din articolul 83 alin. (2) și „în conformitate cu decizia de avizare emisă de AGEPI” din articolul 83 alin. (3), precum și a articolelor 84 alin. (1) literele f) și h), 84 alin. (5), 85 alineatele (2) și (4), 90 alin. (3), 91, 96 alin. (3), 103 alin. (5) lit. a), 106 alin. (3), 110 alin. (1), 118 alin. (1), 123 alineatele (2) și (5) și a Anexei din Legea nr. 230 din 28 iunie 2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe.

3. La 6 martie 2025, Curtea Constituțională a declarat sesizarea admisibilă, fără a prejudeca fondul cauzei, în ceea ce privește controlul constituționalității articolului 71 alin. (4) și a Anexei la Legea nr. 230 din 28 iunie 2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe.

4. În procesul examinării cauzei, Curtea Constituțională a solicitat opiniile Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului și Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (în continuare – AGEPI).

5. În ședința publică a Curții a fost prezent dl Adrian Lebedinschi, autorul sesizării nr. 154a/2023. Parlamentul a fost reprezentat de dl Valeriu Kuciuk, șef al Serviciului reprezentare la Curtea Constituțională și organele de drept din cadrul Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului. Guvernul a fost reprezentat de dl Eugeniu Rusu, director general al AGEPI, de dna Diana Stici, șefă a Direcției Juridice din cadrul AGEPI, și de dna Daniela Morari, șefă-adjunctă a Direcției Juridice din cadrul AGEPI.

ÎN FAPT

6. La 2 iulie 2010, Parlamentul a adoptat Legea nr. 139 privind dreptul de autor și drepturile conexe.

7. La 28 iulie 2022, Parlamentul a adoptat Legea nr. 230 privind dreptul de autor și drepturile conexe, care a abrogat Legea nr. 139 din 2 iulie 2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe.

A. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 33

Libertatea creației

„(1) Libertatea creației artistice și științifice este garantată. Creația nu este supusă cenzurii.

(2) Dreptul cetățenilor la proprietatea intelectuală, interesele lor materiale și morale ce apar în legătură cu diverse genuri de creație intelectuală sunt apărute de lege.

(3) Statul contribuie la păstrarea, la dezvoltarea și la propagarea realizărilor culturii și științei, naționale și mondiale.”

Articolul 41

Libertatea partidelor și a altor organizații social-politice

„(1) Cetățenii se pot asocia liber în partide și în alte organizații social-politice. Ele contribuie la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor și, în condițiile legii, participă la alegeri.

(2) Partidele și alte organizații social-politice sunt egale în fața legii.

(3) Statul asigură respectarea drepturilor și intereselor legitime ale partidelor și ale altor organizații social-politice.

[...]”

Articolul 42

Dreptul de a întemeia și de a se afilia la sindicate

„(1) Orice salariat are dreptul de a întemeia și de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor sale.

(2) Sindicatele se constituie și își desfășoară activitatea potrivit cu statutele lor, în condițiile legii. Ele contribuie la apărarea intereselor profesionale, economice și sociale ale salariaților.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL DE CONSTITUȚIONALITATE A UNOR PREVEDERI DIN
LEGEA PRIVIND DREPTUL DE AUTOR ȘI DREPTURILE CONEXE

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate.

[...].”

9. Prevederile relevante ale Legii nr. 230 din 28 iulie 2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe sunt următoarele:

Articolul 4

Atribuții ale Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală în domeniul
dreptului de autor și al drepturilor conexe

„(1) Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (în continuare – AGEPI):

[...]

f) avizează constituirea organizațiilor de gestiune colectivă și a structurilor comune de colectare;

[...]

h) emite aviz asupra propunerilor de modificare a statutului organizației de gestiune colectivă;

[...]

k) efectuează controale anuale și speciale privind activitatea organizațiilor de gestiune colectivă și a structurilor comune de colectare;

[...]

n) monitorizează funcționarea organizațiilor de gestiune colectivă și a structurilor comune de colectare;

[...].”

Articolul 71

Remunerația compensatorie pentru copia privată

„[...]

(4) Lista echipamentelor și a suporturilor materiale pentru care se achită remunerație compensatorie pentru copia privată, identificată conform Nomenclaturii combinate a mărfurilor, aprobată prin Legea nr. 172/2014, este stabilită în anexa la prezenta lege.

[...].”

Articolul 74

Dreptul de retransmitere prin cablu

„[...]

(5) În cazul în care nu încheie un protocol cu privire la metodologie conform dispozițiilor art. 101, oricare dintre părți poate apela la Comisia de mediere instituită de AGEPI înainte de a iniția altă cale extrajudiciară de soluționare a litigiului sau înainte de a se adresa în instanța de judecată.

[...].”

Articolul 83

Constituirea și funcționarea organizațiilor de gestiune colectivă

„(1) Organizațiile de gestiune colectivă au statut de asociație obștească, cu scop nelucrativ, și se constituie prin libera asociere a titularilor de drepturi, având scopul principal gestionarea dreptului de autor **sau** a drepturilor conexe în numele titularilor de drepturi și în beneficiul colectiv al acestora, fiind deținute sau controlate de membrii săi.

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL DE CONSTITUȚIONALITATE A UNOR PREVEDERI DIN
LEGEA PRIVIND DREPTUL DE AUTOR ȘI DREPTURILE CONEXE

(2) Organizațiile de gestiune colectivă sunt create **în mod separat** pentru gestionarea drepturilor, a categoriilor de drepturi sau a tipurilor de opere și alte obiecte protejate ale unor categorii distincte de titulari.

(3) Organizațiile de gestiune colectivă își desfășoară activitatea în conformitate cu prezenta lege, alte acte normative relevante, în baza propriului statut, în limitele împuternicirilor care i-au fost delegate de titularii de drepturi **și în conformitate cu decizia de avizare emisă de AGEPI** în condițiile prezentei legi.

[...].”

Articolul 84

Avizarea organizațiilor de gestiune colectivă

„(1) În vederea organizării și funcționării în calitate de organizație de gestiune colectivă, AGEPI, prin decizie a directorului general, avizează asociația care are personalitate juridică, fiind înregistrată în conformitate cu prevederile legislației, are sediul în Republica Moldova și îndeplinește cumulativ următoarele condiții:

[...]

f) asociația are capacitate economică de gestionare colectivă și dispune de resurse umane și materiale necesare gestionării repertoriului încredințat;

[...]

h) asociația depune la AGEPI repertoriul de opere, interpretări, fonograme sau videograme aparținând propriilor membri. Repertoriul se depune în formatul stabilit prin ordin al directorului general al AGEPI și conține cel puțin numele autorului, numele titularului de drepturi, titlul operei, elementele de identificare a interpreților, a fonogramelor și videogramelor.

[...]

(5) Organizația de gestiune colectivă avizată este supusă controlului AGEPI în condițiile art. 106.

[...].”

Articolul 85

Statutul organizației de gestiune colectivă

„[...]

(2) Orice propunere de modificare a statutului se supune avizării AGEPI, cu două luni înainte de adunarea generală a organizației de gestiune colectivă în cadrul căreia modificarea urmează să fie aprobată. AGEPI eliberează avizul în termen de 15 zile lucrătoare de la solicitare. În cazul în care este negativ, avizul trebuie motivat.

[...]

(4) Orice modificare a statutului efectuată și înregistrată la autoritatea competentă fără avizul AGEPI este nulă.”

Articolul 90

Cenzorul și comisia de cenzori a organizației de gestiune colectivă

„[...]

(3) În conformitate cu dispozițiile art. 88 alin. (12) lit. b), cenzorul sau, după caz, comisia de cenzori prezintă anual un raport al activității organizației de gestiune colectivă, care se aprobă de adunarea generală și se publică pe pagina web oficială a organizației. În scopul efectuării controlului, cenzorul sau comisia de cenzori are dreptul să solicite consiliului și directorului general orice date privind activitatea organizației pe o perioadă concretă, să ia cunoștință cu toate actele, documentele ce vizează activitatea acesteia.

[...].”

Articolul 91

Comisia permanentă specială privind accesul la informații

„(1) Comisia permanentă specială privind accesul la informații, formată din 3 membri care nu sunt angajați și nu fac parte din organele de conducere și de supraveghere ale organizațiilor de gestiune colectivă, este desemnată de adunarea generală.

(2) Membrii organizațiilor de gestiune colectivă și organizațiile de gestiune colectivă în numele cărora gestionează drepturi în temeiul unui acord de reprezentare care consideră că li s-a încălcat dreptul de acces la informațiile solicitate pot sesiza, în termen de 3 zile, Comisia permanentă specială privind accesul la informații. Comisia este obligată să răspundă în termen de 7 zile membrului care a formulat sesizarea.

(3) Comisia permanentă specială privind accesul la informații întocmește un raport anual asupra activității sale, care se prezintă spre aprobare adunării generale și se publică pe pagina web oficială a organizației.”

Articolul 96

Raportul anual de transparență

„[...]

(3) Informațiile menționate în alin. (2) sunt supuse unui audit efectuat de către una sau mai multe persoane abilitate prin lege să auditeze situațiile financiare, iar raportul de audit, inclusiv rezervele exprimate în acesta, se reproduce integral în raportul anual de transparență.

[...].”

Articolul 103

Desemnarea collectorului în cazul drepturilor gestionate colectiv obligatoriu sau prin gestiune colectivă extinsă

„[...]

(5) În cazul în care organizațiile de gestiune colectivă nu depun propunerea menționată la alin. (2), AGEPI decide asupra desemnării collectorului dintre organizațiile de gestiune colectivă avizate, luând în considerare care dintre organizațiile de gestiune colectivă avizate îndeplinește cumulativ următoarele condiții:

a) deține program de monitorizare a utilizării operelor și a altor obiecte protejate și sistem de repartizare a remunerației;

[...].”

Articolul 106

Controlul activității organizațiilor de gestiune colectivă

„[...]

(3) AGEPI efectuează o dată pe an controlul general al activității organizației de gestiune colectivă. În perioada dintre două controale generale anuale, AGEPI are dreptul să efectueze controale speciale în baza sesizărilor înaintate de titularii de drepturi, inclusiv de membrii organizației și de utilizatori, sau parvenite din alte surse relevante, care conțin informații ce produc dubii rezonabile cu privire la corespunderea activității organizației cu prevederile prezentei legi, ale altor acte normative relevante și ale statutelor proprii.

[...].”

Articolul 110

Acțiunea privind încălcarea drepturilor

„(1) Persoanele fizice sau juridice care au pretenții în privința utilizării operelor și obiectelor protejate prin drept de autor sau drepturi conexe sau în privința altor drepturi protejate de prezenta lege au dreptul să inițieze acțiuni în instanța de judecată competentă ori să sesizeze altă autoritate pentru aplicarea măsurilor, a procedurilor și a mijloacelor de reparare prevăzute de prezentul capitol.

[...].”

Articolul 118

Despăgubirile

„(1) La cererea persoanelor specificate la art. 110 alin. (2), instanța de judecată competentă dispune persoanei care a încălcat un drept prevăzut de prezenta lege și care a acționat cu bună știință sau având motive suficiente de a ști acest lucru plata către reclamant a unor despăgubiri adaptate prejudiciului real suferit de acesta prin încălcarea dreptului său.

[...].”

Articolul 123

Dispoziții tranzitorii

„[...]

(2) Tarifele în vigoare stabilite în contractele de licență cu utilizatorii se aplică până la data de 31 decembrie 2022.

[...]

(5) După expirarea termenului prevăzut la alin. (2) din prezentul articol se aplică tarifele stabilite conform metodologiilor negociate și aprobate în condițiile art. 99–101.

[...].”

Anexă

**Lista echipamentelor și suporturilor materiale pentru
care se achită remunerație compensatorie
pentru copia privată**

Nr. crt.	Echipamente/suporturi materiale	Coduri
1	MP3 Player	852713000
2	PC/Tablete	847130000, 847141000
3	Set-top Box	852871190, 852871910, 852871150
4	Smartphone	851713000, 851714000
5	E-reader	854370050
6	Game console	950450000
7	Smartwatch	910212000
8	CD/DVD	852341, 852380100
9	SSD/HDD	847170500
10	USB drive, Cartele de memorie (SD, MicroSD, MiniSD etc.)	852351100

[Anexa a fost modificată prin Legea nr. 338 din 24 noiembrie 2023, în vigoare din 14 ianuarie 2024]

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului sesizării

1. Neconstituționalitatea articolelor 4 alin. (1) literele f), h) și n), 83 alin. (3), 84 alin. (1) și 85 alineatele (2) și (4) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe

10. Autorul sesizării consideră că articolele 4 alin. (1) lit. f), h) și n), 83 alin. (3), 84 alin. (1) și 85 alin. (2) și (4) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe restricționează libertatea de asociere în organizații de gestiune colectivă. Acesta argumentează că, în baza prevederilor menționate, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală are competența de a interveni în activitatea acestor organizații prin avizarea statutului și a amendamentelor la statut, monitorizarea activității acestora și prin efectuarea controalelor generale planificate și inopinate.

11. În opinia autorului, prin această practică, AGEPI exercită un control total asupra activității organizațiilor de gestiune colectivă, ceea ce este incompatibil cu libertatea de asociere. Autorul sesizării subliniază că nu toate organizațiile necomerciale sunt obligate să respecte formalitățile impuse organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor de autor, considerând că acest tratament diferențiat este discriminatoriu. În acest sens, autorul argumentează că statul are obligația de a trata în mod egal toate organizațiile necomerciale.

12. În acest capăt al sesizării, autorul menționează că competența AGEPI de a aviza înființarea organizației de gestiune colectivă, precum și orice amendament la statut restrâng exercițiul libertății de asociere până în punctul în care aceasta devine iluzorie. Autorul susține că normele contestate încalcă articolele 1 alin. (3), 7, 16, 23, 41, 42 și 54 din Constituție.

2. Neconstituționalitatea articolului 84 alin. (1) lit. f) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe

13. Articolul 84 alin. (1) lit. f) din Lege reglementează că directorul general al AGEPI avizează constituirea asociației dacă aceasta posedă capacitatea economică de gestionare colectivă și dispune de resursele umane și materiale necesare gestionării repertoriului încredințat. Autorul sesizării susține că Legea nu precizează care sunt criteriile pe baza cărora se determină dacă o asociație dispune de capacitate economică de gestionare colectivă și de resurse umane și materiale necesare. În acest context, autorul susține că norma contestată se pretează unor interpretări abuzive. În Hotărârea nr. 28 din 23 noiembrie 2015, Curtea a menționat că o putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. În Hotărârea nr. 39 din 21 decembrie 2021, Curtea a notat că legea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit.

14. În acest capăt al sesizării, autorul susține că sunt încălcate articolele 1 alin. (3) și 23 alin. (2) din Constituție și articolul 11 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

3. Neconstituționalitatea articolului 84 alin. (1) lit. h) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe

15. Potrivit articolului 84 alin. (1) lit. h) din Lege, organizația de gestiune colectivă a drepturilor de autor și conexe este obligată să depună la AGEPI repertoriul de opere. Repertoriul se depune în formatul stabilit prin ordin al directorului general al AGEPI și conține cel puțin numele autorului, numele titularului de drepturi, titlul operei, elementele de identificare a interpreților, a fonogramelor și videogramelor.

16. Autorul sesizării susține că textele „în formatul stabilit prin ordin al directorului general al AGEPI” și „cel puțin” de la articolul 84 alin. (1) lit. h) din Lege îi conferă o putere discreționară nelimitată directorului AGEPI. Pe baza normei citate, directorul AGEPI îi poate solicita organizației să prezinte informații suplimentare, unele dintre care pot fi protejate de dreptul la respectarea vieții private. Totodată, realizarea acestei obligații presupune cheltuieli și resurse umane, care, în opinia autorului sesizării, nu sunt justificate. În acest context, autorul precizează că menținerea repertoriului în formatul impus de AGEPI constituie o sarcină excesivă, deoarece repertoriul unei organizații de gestiune colectivă poate număra zeci de mii de opere.

17. În acest capăt al sesizării, autorul susține că este încălcat articolul 46 alin. (1) din Constituție.

4. Neconstituționalitatea articolelor 4 alin. (1) lit. k), 84 alin. (5), 91, 96 alin. (3) și 106 alineatele (1)-(3) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe

18. Autorul sesizării precizează că AGEPI este competentă să efectueze controale anuale și speciale privind activitatea organizațiilor de gestiune colectivă (articolele 4 alin. (1) lit. k, 84 alin. (5) și 106 alineatele (1)-(3)). Totodată, organizațiile de gestiune colectivă trebuie să constituie o comisie permanentă specială privind accesul la informații, care trebuie să fie alcătuită din trei membri (articolul 91) și că activitatea organizației este supusă unui audit obligatoriu (articolul 96 alin. (3)). În opinia autorului, îndeplinirea de către membrii și organele organizației de gestiune colectivă a acestor obligații nu este justificată din punct de vedere al resurselor umane, al efortului și al timpului alocat.

19. În acest sens, autorul susține că obiectivul de sporire a transparenței și de informare pe care normele contestate urmăresc să le implementeze ar putea fi realizate prin mijloace mai puțin intruzive în activitatea organizației. De altfel, autorul sesizării menționează că obligațiile menționate mai sus instituie o povară financiară și organizatorică semnificativă asupra organizațiilor și personalului acestora, împiedicându-i să se angajeze în activitățile lor principale.

20. Referitor la competența AGEPI de a controla activitatea organizațiilor de gestiune colectivă, autorul sesizării precizează că procedura de control și documentele pe care organizațiile de gestiune colectivă trebuie să le prezinte sunt stabilite printr-o hotărâre a Guvernului. În acest sens, autorul sesizării pretinde lipsa unor criterii clare în Legea privind dreptul de autor pe baza cărora AGEPI poate controla activitatea organizațiilor de gestiune colectivă. Referitor la stabilirea obligației de a crea comisia privind accesul la informații, autorul subliniază că principiul independenței organizațiilor față de Guvern dictează că acestea trebuie să decidă de sine-stătător asupra structurii lor. Mai mult, autorul notează că legislația nu impune obligații similare în raport cu alte organizații, fapt care reprezintă, în opinia sa, un tratament discriminatoriu.

21. În acest capăt al sesizării, autorul susține încălcarea libertății de asociere și a egalității în drepturi.

5. Neconstituționalitatea articolului 83 alineatele (1) și (2) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe

22. Articolul 83 alineatele (1) și (2) din Lege stabilește că organizațiile de gestiune colectivă au statut de asociație obștească, cu scop nelucrativ, care se constituie prin libera asociere a titularilor de drepturi, având ca scop principal gestionarea dreptului de autor sau a drepturilor conexe în numele titularilor de drepturi și în beneficiul colectiv al acestora, fiind deținute sau controlate de membrii săi. Organizațiile de gestiune colectivă sunt create în mod separat pentru gestionarea drepturilor, a categoriilor de drepturi sau a tipurilor de opere și a altor obiecte protejate ale unor categorii distincte de titulari.

23. Autorul sesizării susține că prevederile citate mai sus interzic asocierea titularilor de drepturi de autor și de drepturi conexe în asociații care gestionează concomitent dreptul de autor și drepturile conexe. În opinia sa, interdicția în discuție restricționează în mod disproporționat exercițiul libertății de asociere și că legea nu trebuie să pună titularii de drepturi în situația de a alege asocierea pe baza dreptului care este gestionat. Gestionarea separată implică întârzieri și eforturi suplimentare și nejustificate și îi plasează pe titularii dreptului de autor și drepturilor conexe în situația în care nu pot monitoriza cum sunt gestionate drepturile lor.

6. Neconstituționalitatea articolului 123 alineatele (2) și (5) coroborat cu articolul 74 alin. (5) și articolele 99-101 din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe

24. Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe prevede că modalitatea de colectare a remunerațiilor cuvenite titularilor de drepturi se stabilește prin negocieri la care participă titularii de drepturi, utilizatorii și AGEPI. În opinia autorului sesizării, acest mecanism ar fi deficitar, deoarece nu stabilește ce se întâmplă în cazul în care părțile nu ajung la un acord.

25. Potrivit articolului 123 alin. (2) din Lege, tarifele în vigoare stabilite în contractele de licență cu utilizatorii se aplică până la data de 31 decembrie 2022, iar potrivit alineatului (5) din același articol, după expirarea termenului

de la alineatul (2) se aplică tarifele stabilite conform metodologiilor negociate și aprobate în condițiile articolelor 99-101 din Lege.

26. În acest sens, Legea nu reglementează cum se plătește remunerația pe durata negocierilor și ce se întâmplă în situația în care părțile nu ajung la un acord privind metodologia de colectare a remunerațiilor.

27. În acest capăt de sesizare, autorul susține că sunt încălcate articolele 1 alin. (3), 23, 41, 42 și 46 din Constituție.

7. Neconstituționalitatea articolului 98 alineatul (6) literele a) și b) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe

28. Autorul sesizării menționează că articolul 98 alineatul (6) literele a) și b) din Lege limitează comisionul de gestiune care îi revine organizației de gestiune la cel mult 30% din sumele care îi sunt repartizate. Autorul sesizării notează că sumele care sunt colectate pe baza acestui comision sunt destinate să asigure buna-funcționare a organizației de gestiune și dezvoltarea acesteia. În opinia autorului, plafonarea comisionului de gestiune la cel mult 30% din sumele repartizate reprezintă o restrângere a exercițiului dreptului la libera asociere.

29. Autorul sesizării susține că costurile de gestiune trebuie să fie stabilite de fiecare organizație în mod individual, prin organele sale, în funcție de necesități, nu să fie stabilite prin lege.

30. În acest capăt de sesizare, autorul susține încălcarea dreptului la libera asociere.

8. Neconstituționalitatea articolului 74 alineatul (5) coroborat cu articolele 110 și 118 alin. (1) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe

31. Potrivit prevederilor articolului 74 alineatul (5) coroborat cu articolele 110 și 118 alin. (1) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe, în cazul în care organizațiile de gestiune colectivă și utilizatorii de opere nu au încheiat de comun acord un protocol privind metodologia care reglementează remunerația cuvenită titularilor dreptului de autor și drepturilor conexe și în cazul în care au epuizat faza de mediere în fața Comisiei de mediere instituită de AGEPI, partea interesată poate iniția un proces judiciar pentru a-și apăra drepturile. Deși aceste prevederi stabilesc că instanța judecătorească poate să oblige partea vinovată la plata despăgubirilor, legea nu-i oferă totuși instanței competența de a constata încălcarea vreunui drept, de a interzice utilizarea operei, de a obliga părțile să încheie o metodologie sau să stabilească nivelul remunerației prin hotărâre.

32. Autorul menționează că dispozițiile contestate limitează competențele instanței de judecată, iar aceasta nu poate, în consecință, să remedieze printr-o hotărâre judecătorească încălcarea drepturilor a căror protecție este chemată să o asigure. În opinia sa, instanța de judecată trebuie să posede competența de a stabili încălcarea drepturilor de autor sau conexe, să oblige părțile să încheie o metodologie și să poată să stabilească nivelul remunerației.

33. În acest capăt de sesizare, autorul susține încălcarea dreptului de acces liber la justiție și a dreptului de proprietate.

9. Neconstituționalitatea articolului 103 alineatul (5) litera a) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe

34. Articolul 103 alin. (5) lit. a) din Lege stabilește că în cazul în care organizațiile de gestiune colectivă nu depun propunerea menționată la alin. (2) din același articol, AGEPI decide asupra desemnării collectorului dintre organizațiile de gestiune colectivă avizate, luând în considerare care din organizațiile de gestiune colectivă deține un program de monitorizare a utilizării operelor și a altor obiecte protejate și un sistem de repartizare a remunerației.

35. Autorul sesizării susține că nicio organizație de gestiune colectivă din Republica Moldova nu posedă un program de monitorizare, pentru că acesta este foarte costisitor, și este implementat doar în puține state. Acest lucru face ca nicio organizație să nu îndeplinească condițiile stabilite de lege pentru a fi desemnată în calitate de collector.

36. În acest capăt, autorul sesizării susține încălcarea libertății de asociere și a dreptului la proprietate privată.

10. Neconstituționalitatea articolului 71 alineatul (4) și a Anexei la Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe

37. Potrivit standardelor internaționale în materie, autorii și alți titulari ai dreptului de autor trebuie să beneficieze de o remunerație compensatorie pentru copia privată. Acest standard este transpus în articolul 71 alineatul (4) din Lege, care stabilește că lista echipamentelor și a suporturilor materiale pentru care se achită remunerație compensatorie pentru copia privată, identificată conform Nomenclurii coroborate a mărfurilor, aprobată prin Legea nr. 172 din 25 iulie 2024, este stabilită în Anexa la Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe.

38. Autorul sesizării susține că Anexa la Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe stabilește o listă exhaustivă din doar 10 echipamente și suporturi materiale pentru care se achită remunerație compensatorie pentru copia privată, fapt care nu asigură o protecție minimă și adecvată a dreptului de autor. Autorul notează că această listă nu cuprinde televizoarele *smart* și alte dispozitive similare care, împreună cu telefoanele *smart*, sunt dispozitivele cel mai frecvent folosite de utilizatori pentru a beneficia și a face schimb de opere protejate de dreptul de autor sau de drepturile conexe.

39. Într-o altă ordine de idei, autorul sesizării precizează că pozițiile 1, 4 și 10 din Anexa la Lege nu corespund cu pozițiile din Legea nr. 172 din 25 iulie 2014 la care Anexa face trimitere. Autorul subliniază că nu toate codurile din Anexă se regăsesc sau corespund cu cele din Legea nr. 172 din 25 iulie 2014 la care se face trimitere. În special, în Legea nr. 172 din 25 iulie 2014 nu se regăsesc codurile 852713100 – MP3 Player, iar codul 851712000 – Smartphone se regăsește cu codul 857 13 000 – Telefoane inteligente. De asemenea, Legea nr. 172/2014, la poziția 8523 51 100 – Neînregistrate, prevede marfa „Dispozitive de stocare nevolatilă a datelor pe bază de semiconductoare” care sunt „Neînregistrate”, pe când Legea privind dreptul de autor și drepturile

conexe stabilește la același cod „USB drive, cartele de memorie (SD, MicroSD, MiniSD etc.)”, fără a specifica dacă aceste dispozitive de stocare sunt sau nu înregistrate.

40. Autorul sesizării susține că contradicțiile precizate fac imposibilă colectarea remunerației pentru copie privată pentru echipamentele specificate la aceste poziții, fapt care reprezintă o încălcare a articolelor 1 alin. (3), 23 alin. (2) și 46 din Constituție.

11. Neconstituționalitatea articolelor 90 alineatul (3) și 96 alineatul (1) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe

41. Articolele 90 alin. (3) și 96 alin. (1) din Lege stabilesc că „comisia de cenzori prezintă anual un raport al activității organizației de gestiune colectivă, care se publică pe pagina web oficială a organizației” și că „raportul anual de transparență se publică pe pagina web oficială a organizației de gestiune colectivă, unde rămâne la dispoziția publicului minimum 5 ani”.

42. Autorul sesizării precizează că aceste prevederi impun organizației de gestiune colectivă obligația de a divulga informații cu privire la veniturile membrilor organizației, precum și alte informații confidențiale, care pot fi vizualizate de orice persoană, fără nicio restricție. Autorul sesizării susține că publicul nu are vreun interes în a cunoaște care este remunerația achitată titularilor drepturilor de autor. Pe de altă parte, autorul sesizării subliniază că publicarea datelor pe pagina web trebuie să fie reglementată ca un drept, nu ca o obligație.

43. Autorul sesizării subliniază că, deși transparența poate să reprezinte un mijloc important de combatere a fraudei și delapidărilor, aceasta nu trebuie folosită ca pretext pentru a stabili un control amplu asupra asociațiilor.

44. Totodată, autorul sesizării precizează că legislația nu prevede obligații similare în cazul altor asociații neguvernamentale și că stabilirea acestora doar în raport cu organizațiile de gestiune colectivă a drepturilor de autor reprezintă un tratament discriminatoriu.

45. În acest capăt al sesizării, autorul susține încălcarea dreptului la viața privată și a principiului egalității.

12. Critici privind încălcarea procedurii de adoptare a Legii nr. 230 din 28 iunie 2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe

46. Autorul sesizării susține că Parlamentul a adoptat Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe în mod netransparent, fără a consulta asociațiile și organizațiile de profil din domeniul dreptului de autor și al drepturilor conexe. Mai mult, autorul sesizării precizează că dezbaterile și consultările publice asupra proiectului legii au lipsit pe întreaga durată a procesului de adoptare a Legii. Potrivit autorului, pentru că Legea în discuție afectează activitatea organizațiilor de gestiune, ele trebuiau consultate în mod efectiv în timpul elaborării proiectului de lege.

47. Totodată, autorul sesizării precizează că Legea este neconstituțională, deoarece la adoptarea ei au fost ignorate avizele și expertizele formulate.

48. În acest capăt de sesizare, autorul susține că au fost încălcate articolele 1 alin. (3), 64 alin. (1) și 72 alin. (3) lit. c) din Constituție.

B. Argumentele autorităților care și-au prezentat opiniile

49. În punctul său de vedere, Parlamentul subliniază că, sub aparența unor critici referitoare la neclaritatea prevederilor contestate, autorul sesizării își exprimă, în realitate, dezacordul cu reglementările legale în vigoare. Acesta nu formulează o veritabilă critică de neconstituționalitate, ci exprimă, mai curând, o nemulțumire față de noile dispoziții normative. Poziția autorului se bazează pe o comparație între diverse norme ale aceleiași legi, aspect în legătură cu care Curtea a reiterat că analiza constituționalității se realizează exclusiv prin raportare la dispozițiile constituționale pretins încălcate, nu prin compararea prevederilor cuprinse în același act normativ. În consecință, o eventuală neconcordanță între două sau mai multe norme legale nu reprezintă o problemă de constituționalitate, ci una ce ține de interpretarea și aplicarea legii.

50. Totodată, Parlamentul menționează că proiectul Legii privind drepturile de autor și drepturile conexe a fost aprobat și prezentat Parlamentului spre examinare prin Hotărârea Guvernului nr. 405 din 22 iunie 2022, în scopul realizării obiectivelor stabilite prin Planul de acțiuni pentru anii 2021–2022 (pct. 19.5.1) și prin Planul Național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană. Scopul acestei legi este armonizarea legislației naționale cu aquis-ul european în domeniul dreptului de autor și al drepturilor conexe, prin transpunerea unor directive europene și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

51. Parlamentul notează că noua lege a realizat o reformare substanțială a cadrului normativ aplicabil, consolidând capacitățile AGEPI în ceea ce privește elaborarea și promovarea politicilor publice în domeniu. Printre obiectivele urmărite se numără întărirea protecției juridice a autorilor și titularilor de drepturi, sporirea transparenței activității organizațiilor de gestiune colectivă și responsabilizarea tuturor actorilor implicați. Legea reglementează în mod expres gestiunea colectivă a drepturilor de autor și drepturilor conexe, stabilind criterii clare privind organizarea, funcționarea și supravegherea acestor organizații, precum și atribuții suplimentare pentru AGEPI. În acest sens, în baza Legii nr. 114/2014, AGEPI este împuternicită să elaboreze politici, să ofere instruire actorilor implicați, să dezvolte colaborări instituționale la nivel național și internațional și să monitorizeze eficiența sistemului de gestiune colectivă.

52. Parlamentul evidențiază rolul economic, cultural și social al organizațiilor de gestiune colectivă și subliniază că înființarea unei astfel de entități trebuie să fie condiționată de respectarea unor cerințe minime: statut juridic, dovada capacității operaționale, îndeplinirea obligațiilor contabile ș.a. Lista membrilor, repertoriul gestionat și sistemul de repartizare a remunerației constituie elemente obligatorii pentru acordarea avizului de funcționare. În aceste condiții, normele contestate nu reprezintă o ingerință în autonomia organizațiilor, ci sunt conforme practicii internaționale și urmăresc asigurarea unei bune funcționări și a transparenței în gestiunea colectivă a drepturilor.

53. Guvernul notează că Legea nr. 230/2022 transpune un șir de directive europene relevante în domeniul dreptului de autor și al drepturilor conexe, inclusiv Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională. Transpunerea acestor norme are ca scop asigurarea unui nivel ridicat de protecție pentru autori și titularii de drepturi, prin instituirea unui cadru legal clar care să permită valorificarea operelor, stabilirea unui mecanism eficient de colectare, repartizare și achitare a remunerației de către organizațiile de gestiune colectivă, responsabilizarea tuturor părților implicate și creșterea transparenței activității acestora.

54. Guvernul subliniază că remunerația compensatorie pentru copia privată, reglementată la articolul 71 alin. (1) din Lege, are menirea de a compensa autorii, interpreții și producătorii ale căror opere, interpretări, videograme sau fonograme pot fi reproduse de către persoane fizice, în mod legal, pentru uz personal, fără consimțământul acestora și fără obținerea unui avantaj economic. Această reglementare este conformă cu Directiva 2001/29/CE, care permite statelor membre să prevadă o excepție de la dreptul de reproducere pentru anumite copii realizate în scop personal, cu condiția acordării unei compensații echitabile titularilor de drepturi. Istoric, această remunerație a fost reglementată pentru prima dată în Legea nr. 293/1994 și preluată ulterior în Legea nr. 139/2010, care prevedea o obligație de plată în cuantum de 3% din prețul de vânzare cu amănuntul al echipamentelor și suporturilor materiale utilizate pentru reproducerea operei în scopuri personale. Lista acestor echipamente era stabilită expres, dar includea și formula „etc.”, ceea ce indica aplicabilitatea extinsă la orice echipament destinat reproducerii audio, video sau stocării.

55. Guvernul arată că Legea nr. 230/2022 a consolidat acest mecanism, asigurând previzibilitate și aplicare unitară prin includerea, într-o anexă, a echipamentelor și suporturilor materiale pentru care se achită remunerația compensatorie. Acestea sunt identificate potrivit Nomenclurii combinate a mărfurilor, aprobată prin Legea nr. 172/2014. Anexa oferă importatorilor și producătorilor claritate asupra obligațiilor lor legale, reducând riscul de eschivare de la plată și eventualele litigii. În paralel, organizațiile de gestiune colectivă dispun de informații clare privind tipurile de echipamente vizate și contribuabilii de la care trebuie colectată remunerația. Pentru aplicarea eficientă a acestui mecanism, articolul 71 alineatele (8) și (9) prevăd obligații precise: Serviciul Vamal transmite trimestrial către AGEPI lista importatorilor și valoarea echipamentelor importate, iar producătorii comunică informații privind echipamentele puse în vânzare, pe baza unei declarații pe propria răspundere. AGEPI transmite ulterior aceste date organizației de gestiune colectivă desemnate să colecteze remunerația compensatorie.

56. În finalul punctului său de vedere, Guvernul subliniază că Legea nr. 230/2022 ar putea fi amendată pentru a actualiza periodic lista echipamentelor și suporturilor materiale incluse în anexă, în funcție de schimbările tehnologice și economice. Acest principiu este susținut și de considerentul 39 al Directivei 2001/29/CE, potrivit căruia, la aplicarea excepției privind copierea privată, statele membre trebuie să țină cont de evoluțiile economice și tehnologice, în special în ceea ce privește copierea pe suport digital și sistemele de remunerare aferente, dacă există măsuri tehnologice de protecție eficiente.

57. În opinia sa, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală precizează că remunerația compensatorie a fost instituită inițial prin Legea nr. 293/1994 privind dreptul de autor și drepturile conexe. Potrivit acesteia, întreprinderile care comercializau echipamente (audio, videomagnetofone și alte dispozitive) și suporturi materiale (peliculă, casete audio și/sau video, discuri laser, compact discuri etc.) utilizate pentru reproducerea într-un singur exemplar al unei opere publicate legal de către o persoană fizică, exclusiv în scop personal, erau obligate să achite o remunerație compensatorie în cuantum de 3% din prețul de vânzare cu amănuntul al respectivelor echipamente și suporturi. Ulterior, articolul 26 alin. (1) din Legea nr. 139/2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe, abrogată prin Legea nr. 230/2022, prevedea că reproducerea unei opere publicate legal era permisă fără consimțământul autorului sau al titularului dreptului de autor, cu condiția plății unei remunerații compensatorii, în cazul în care reproducerea era realizată de o persoană fizică, exclusiv pentru uz personal, și nu urmarea obținerea unui avantaj comercial, direct sau indirect. Astfel, persoanele fizice sau juridice care produceau ori importau echipamente și suporturi materiale utilizabile pentru reproducerea în scopuri personale erau obligate să achite remunerația compensatorie, în cuantum de cel puțin 3% din suma încasată din vânzarea acestor produse, până la punerea lor în circulație.

58. AGEPI menționează că articolul 26 alin. (3) din Legea nr. 139/2010 enumera expres anumite echipamente și suporturi pentru care se datora această remunerație, însă utilizarea expresiei „etc.” din textul normei demonstra caracterul neexhaustiv al listei. Prin urmare, dispoziția legală era aplicabilă oricărui echipament sau suport material utilizat pentru realizarea unuia ori mai multor exemplare ale unei opere sau ale unui obiect al drepturilor conexe, prin orice mijloc sau sub orice formă, inclusiv în scopul de imprimare (fixarea sunetelor și/sau a imaginilor ori a reprezentărilor acestora pe orice suport material), audio ori video, sau în scopul stocării unei opere ori a unui obiect protejat pe suporturi materiale ori electronice.

59. Prin Legea nr. 230/2022 au fost transpuse mai multe prevederi din Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională. Potrivit directivei, statelor membre li se permite să prevadă o excepție sau o limitare de la dreptul de reproducere pentru anumite tipuri de copii realizate în scop personal, cu condiția acordării unei compensații echitabile. În concordanță cu aceste prevederi, articolul 56 din Legea nr. 230/2022 introduce anumite limitări ale dreptului de reproducere. Astfel, reproducerea este permisă fără consimțământul autorului sau al titularului drepturilor de autor ori conexe, dar cu plata unei remunerații compensatorii, dacă este efectuată de o persoană fizică, pe orice echipament sau suport material, exclusiv pentru uz personal și în scopuri necomerciale, în condițiile articolului 71 din aceeași lege.

60. AGEPI arată că stabilirea expresă a echipamentelor și suporturilor materiale pentru care se achită remunerația compensatorie, în anexa la Legea nr. 230/2022, răspunde necesității menținerii unui echilibru între drepturile și interesele tuturor părților implicate în proces. Acest lucru urmărește să asigure claritate asupra obligațiilor ce revin importatorilor și producătorilor, evitând astfel eschivarea de la plată și eventualele litigii. Pentru a soluționa lacunele și

divergențele de aplicare în practică privind remunerația compensatorie pentru copia privată, Legea nr. 230/2022 reglementează în mod exhaustiv lista echipamentelor și suporturilor materiale relevante, inclusă în anexă. Lista este elaborată în conformitate cu Nomenclatura combinată a mărfurilor, aprobată prin Legea nr. 172/2014. Astfel, au fost identificate cele mai potrivite soluții pentru a asigura, pe de o parte, responsabilizarea importatorilor și producătorilor în privința achitării remunerației compensatorii la importul sau fabricarea acestor echipamente și, pe de altă parte, obligația organizației de gestiune colectivă de a colecta, repartiza și achita remunerația respectivă către titularii de drepturi.

61. Totodată, AGEPI subliniază că, având în vedere evoluția tehnologică, Legea nr. 230/2022 poate fi amendată, iar anexa revizuită ori de câte ori va fi necesar, astfel încât lista echipamentelor și suporturilor supuse remunerației compensatorii să fie actualizată în mod corespunzător, în vederea adaptării la schimbările de ordin tehnic și economic.

C. Aprecieria Curții Constituționale

I. Admisibilitatea

62. Prin Decizia sa din 6 martie 2025, Curtea a confirmat respectarea condițiilor de admisibilitate a sesizării stabilite în jurisprudența sa constantă.

63. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea nr. 230 din 28 iunie 2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe, ține de competența Curții Constituționale.

64. Articolele 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale îi conferea deputatului prerogativa sesizării Curții Constituționale.

65. Obiectul sesizării îl constituie controlul constituționalității prevederilor menționate la § 2 *supra*. Aceste dispoziții nu au constituit anterior obiect al controlului de constituționalitate.

66. Autorul sesizării susține că prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3) (*preeminența dreptului*), 6 (*separația și colaborarea puterilor*), 7 (*Constituția, Legea Supremă*), 16 (*egalitatea*), 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 28 (*viața intimă, familială și privată*), 41 (*libertatea partidelor și a altor organizații social-politice*), 42 (*dreptul de a întemeia și de a se afilia la sindicate*), 46 alin. (1) (*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*), 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*), 64 alin. (1) (*organizarea internă a Parlamentului*), 72 alin. (3) lit. c) (*categorii de legi*), 126 alin. (1) (*economia*) și 131 alin. (4) (*bugetul public național*) din Constituție. Totodată, autorul sesizării a argumentat încălcarea articolului 11 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, sub aspectul său care garantează libertatea de asociere. Curtea a menționat că dreptul la libertatea de asociere garantat de articolul 11 din Convenția Europeană este reglementat la nivel național, *inter alia*, prin articolele 41 și 42 din Constituție. Articolul 41 din Constituție garantează libertatea de asociere în partide și alte organizații social-politice, iar

articolul 42 din Constituție consfințește doar libertatea de afiliere la sindicate. Totuși, în jurisprudența sa, Curtea a examinat, prin raportare la articolul 4 din Constituție, potrivit căruia dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu tratatele la care Republica Moldova este parte, dreptul la asociere în sensul său deplin, garantat de instrumentele internaționale (Avizul Curții nr.1 din 24 ianuarie 2017). În acest context, Curtea a reținut că articolul 11 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului stabilește că orice persoană are dreptul la libertatea de întrunire pașnică și la libertatea de asociere (a se vedea HCC nr. 6 din 10 martie 2022, § 16).

67. Referitor la incidența articolelor 1 alin. (3), 6 și 7 din Constituție, Curtea a subliniat că acestea comportă un caracter general și nu pot constitui repere individuale și separate (a se vedea DCC nr. 43 din 31 martie 2022, § 26; DCC nr. 63 din 22 aprilie 2022, § 20).

68. Referitor la existența unei ingerințe în articolele 16, 23 și 54 din Constituție, Curtea a reiterat că acestea nu pot fi invocate de sine stătător. Pentru a fi aplicabile, autorul trebuie să demonstreze, în mod argumentat, existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție Curtea poate pune în operă prevederile acestor articole (a se vedea DCC nr. 37 din 24 martie 2022, § 23; DCC nr. 43 din 31 martie 2022, § 26).

- *Pretinsa neconstituționalitate a articolelor 4 alin. (1) literele f), h) și n), 83 alin. (3), 84 alin. (1) și 85 alineatele (2) și (4) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe*

69. În acest capăt al sesizării, autorul contestă competențele AGEPI de a aviza statutul organizației de gestiune colectivă și orice amendament la statut, de a monitoriza activitatea organizației și de a efectua controale în cadrul acesteia. Pe baza acestor competențe stabilite de lege, autorul consideră că AGEPI exercită controlul total asupra activității organizațiilor de gestiune colectivă.

70. În acest sens, Curtea a precizat că o asociație obștească poate funcționa ca o organizație de gestiune colectivă doar dacă aceasta îndeplinește o serie de condiții specifice prevăzute de articolele 83, 84 și 85 din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe, care stabilesc în detaliu condițiile de constituire, de funcționare și de avizare a organizațiilor. La modul abstract, Curtea a stabilit că articolele citate mai sus urmăresc să garanteze că organizațiile de gestiune colectivă funcționează în mod transparent și responsabil, în interesul titularilor de drepturi, al utilizatorilor și al consumatorilor.

71. În acest sens, Curtea a reținut că competențele de monitorizare ale AGEPI servesc ca măsură de protecție a titularilor de drepturi împotriva unui eventual abuz care ar putea fi comis de către o organizație colectivă. Curtea a observat că la nivelul altor state există o practică potrivit căreia, pentru a atenua din acest risc, este recomandat un grad de supraveghere a activităților organizației. Spre exemplu, în Ghidul Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale privind bunele practici în domeniul organizațiilor de gestiune

colectivă: O punte între titularii de drepturi și utilizatori, 2025, pp. 153-154, este specificat faptul că competența autorității publice competente de a autoriza constituirea și de a supraveghea activitatea organizațiilor de gestiune colectivă este prevăzută în legislațiile mai multor state, *e.g.* Germania, Italia, Suedia ș.a.

72. În acest sens, Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale subliniază că:

„Organizațiile de gestiune colectivă trebuie să fie conduse, supravegheate și controlate de titularii de drepturi care au decis să le încredințeze administrarea drepturilor lor.

Statele au un rol esențial în stabilirea cadrului normativ privind înființarea, funcționarea și supravegherea organizațiilor de gestiune colectivă, inclusiv în adoptarea standardelor de bună guvernare, management financiar, transparență și responsabilitate. Aceste reglementări sunt fundamentale pentru asigurarea faptului că organizațiile de gestiune colectivă operează în interesul membrilor și al titularilor de drepturi pe care îi reprezintă.

În egală măsură, este esențial ca rolul autorităților de reglementare și al organismelor de supraveghere să reflecte necesitatea unui cadru adecvat pentru o gestionare colectivă eficientă, transparentă și responsabilă. Autoritățile publice nu trebuie să intervină în mod nejustificat în activitatea organizațiilor de gestiune colectivă, care administrează drepturi de proprietate intelectuală în numele titularilor, ci ar trebui să vegheze, prin mijloace imparțiale și transparente, la buna funcționare a acestora. Controlul asupra organizațiilor trebuie să fie imparțial, transparent și proporțional, iar autoritățile publice trebuie să evite impunerea unor cerințe care generează sarcini administrative și financiare disproporționate.¹⁷

73. Totodată, Curtea a notat că aceleași principii se regăsesc și în Directiva 2014/26/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și acordarea de licențe multiteritoriale pentru drepturile asupra operelor muzicale pentru utilizare online pe piața internă². În acest sens, articolul 9 din Directivă prevede cadrul general referitor la monitorizarea activității organizației prin intermediul unor organe de control intern care trebuie create în mod obligatoriu în acest scop, iar articolul 36 din Directivă se axează pe controlul extern realizat de o autoritate publică abilitată.

74. Așadar, Curtea a constatat că reglementarea condițiilor de constituire pe care trebuie să le îndeplinească o asociație care dorește să desfășoare activități de gestiune colectivă a dreptului de autor constituie o garanție esențială pentru buna funcționare a sistemului de gestiune colectivă. Acest sistem, la rândul său, reprezintă o condiție indispensabilă pentru valorificarea drepturilor de autor și a drepturilor conexe, care pot fi exercitate exclusiv sau cel mai eficient prin gestiune colectivă. Totodată, monitorizarea activității organizațiilor de gestiune colectivă nu are un efect negativ asupra titularilor de drepturi pe care aceste organizații îi reprezintă și ale căror drepturi le administrează. Prin urmare, Curtea a reținut că prevederile contestate nu produc efecte incompatibile cu libertatea de asociere, așa cum a susținut autorul sesizării.

75. Referitor la cel de-al doilea argument în acest capăt al sesizării, Curtea a notat că egalitatea de tratament nu presupune aplicarea aceluiași tratament pentru organizațiile necomerciale, în special atunci când o organizație este

¹ Ghidul OMPI privind bunele practici în domeniul organizațiilor de gestiune colectivă: O punte între titularii de drepturi și utilizatori, 2025, pp. 153-154
(<https://www.wipo.int/publications/en/details.jsp?id=4773&plang=EN>)

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=celex%3A32014L0026>

diferită de alta, potrivit unor criterii obiective. Principiul egalității presupune un tratament egal în situații egale. Faptul că organizațiile de gestiune colectivă au competențe și desfășoară activități care se deosebesc de cele desfășurate de alte asociații, i.e. gestionează dreptul de autor și drepturi conexe, justifică caracterul diferit al situațiilor. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că principiul non-discriminării, garantat de articolul 16 din Constituție, nu implică uniformitatea, ci presupune un tratament egal în situații egale. Pentru situații diferite, tratamentul juridic poate fi diferit (a se vedea DCC nr. 12 din 3 februarie 2020, § 18; DCC nr. 105 din 1 iulie 2021, § 40).

76. Prin urmare, acest capăt al sesizării este inadmisibil.

- Pretinsa neconstituționalitate a articolului 84 alin. (1) lit. f) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe

77. Curtea a observat că articolul 84 alin. (1) lit. f) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe stabilește că o asociație poate fi avizată în calitate de organizație de gestiune colectivă dacă are capacitatea economică de gestionare colectivă și dacă dispune de resursele umane și materiale necesare gestionării repertoriului încredințat. Deși norma citată nu definește noțiunea de capacitate economică de gestionare colectivă și nu explică când este îndeplinită condiția deținerii de resurse umane și materiale necesare, Curtea a constatat că câmpul de aplicare al acestor criterii a fost definit într-un act adoptat de către Comisia de avizare a organizațiilor colective de gestiune a drepturilor de autor din cadrul AGEPI³, pe baza prevederilor articolelor 7 alin. (2) lit. s) din Legea nr. 114 din 3 martie 2014 cu privire la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală și 4 alin. (1) lit. f) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe.

78. Potrivit Comisiei, fiecare solicitant al avizului în calitate de organizație de gestiune colectivă va proba capacitatea sa economică de gestionare colectivă și faptul că îndeplinește criteriul resurselor umane și materiale necesare pentru gestionarea repertoriului încredințat în baza următoarelor acte: 1. Planul de management; 2. Documentele confirmative privind sursele de finanțare ale asociației; 3. Informații privind patrimoniul inițial al asociației; 4. Documentele confirmative privind sediul/spațiul de lucru (acte confirmative: contract de vânzare-cumpărare, contract de locațiune, contract de comodat etc.); 5. Informațiile privind echipamentele informatice; 6. Documentele confirmative privind personalul angajat. Pe lângă aceasta, Comisia notează că, în condițiile articolului 84 alin. (2) din Lege, organizația poate să prezinte și alte documente sau informații relevante care confirmă că are capacitatea economică de gestionare colectivă și că dispune de resurse umane și materiale necesare gestionării repertoriului încredințat.

79. Articolul 54 alin. (2) din Constituție prevede că „exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege [...]”. Curtea a notat că termenul „lege” de la această normă a fost interpretat de Curtea Constituțională în sensul în care nu toate ingerințele în exercițiul drepturilor fundamentale trebuie să fie prevăzute într-o lege, ca act formal al

³ <https://www.agepi.gov.md/ro/news/anun%C5%A3-privind-avizareareavizarea-organiza%C8%9Biilor-de-gestiune-colectiv%C4%83-aspecte-ce-%C5%A3in-de-art-84>

Parlamentului. Cu excepția cazurilor în care Constituția reclamă în mod expres ca un domeniu să fie reglementat prin lege, ea interpretează conceptele „prevăzut de lege” sau „în condițiile legii” astfel cum acestea sunt interpretate de Curtea Europeană. Prevederile legale naționale pot include nu doar legile, ci și anumite reglementări interne bazate pe lege (a se vedea DCC nr. 149 din 30 septembrie 2021, § 64; DCC nr. 141 din 7 noiembrie 2024, § 43). De asemenea, și Curtea Europeană a subliniat că termenul „lege” din expresia „prevăzut de lege”, care figurează, între altele, la articolele 8 și 11 din Convenție, trebuie înțeles în accepțiunea sa materială și nu în sens formal. Curtea Europeană a precizat că acest concept nu se limitează la legislația primară, ci include și actele și instrumentele juridice de rang inferior (*Vavříčka și alții v. Republica Cehă* [MC], 8 aprilie 2021, § 269). Așadar, ceea ce contează sunt caracteristicile materiale ale sursei care reglementează restrângerea exercițiului dreptului sau al libertății, *i.e.* accesibilitatea, claritatea, previzibilitatea și existența garanțiilor împotriva abuzurilor.

80. Având în vedere considerentele de mai sus, Curtea a reținut că articolul 84 alin. (1) lit. f) din Lege este dezvoltat de avizul Comisiei de avizare, care precizează câmpul de aplicare al prevederilor citate mai sus. Deși avizul în discuție este publicat doar pe site-ul AGEPI, Curtea a subliniat că este de așteptat ca persoanele care desfășoară o activitate profesionistă în domeniul drepturilor de autor și drepturilor conexe să consulte pagina web a instituției publice abilitate cu competența monitorizării și reglementării acestui domeniu. Curtea a notat anterior, prin trimitere la jurisprudența Curții Europene, că persoanele care au o activitate profesională trebuie să dea dovadă de o prudență mai mare în cadrul activității lor și este de așteptat ca aceștia să-și asume riscurile inerente activității lor (a se vedea DCC nr. 29 din 18 martie 2021, § 22; DCC nr. 42 din 6 aprilie 2023, § 116).

81. De asemenea, Curtea a confirmat existența garanțiilor care ar putea contrabalansa eventualele excese comise de către AGEPI. Articolul 107 alin. (1) literele a) și c) din Lege prevede că în cazul existenței unor încălcări, AGEPI este obligată să le acorde organizațiilor un termen pentru înlăturarea iregularităților identificate și doar apoi să dispună suspendarea activității organizației de gestiune colectivă. Potrivit articolului 107 alin. (2) din Lege, măsurile dispuse conform alin. (1) lit. a) trebuie să fie clare, precise și cu indicarea temeiului legal, iar alineatul (3) stabilește că deciziile emise de AGEPI pe baza alin. (1) pot fi contestate în condițiile Codului administrativ.

82. Așadar, la modul abstract, Curtea a stabilit că aceste prevederi nu ridică nicio problemă din perspectiva standardului calității legii și a declarat acest capăt al sesizării inadmisibil.

- *Pretinsa neconstituționalitate a articolului 84 alin. (1) lit. h) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe*

83. Potrivit articolului 84 alin. (1) lit. h) din Lege, organizația de gestiune colectivă a drepturilor de autor și conexe depune la AGEPI repertoriul de opere. Repertoriul se depune în formatul stabilit prin ordin al directorului general al AGEPI și conține cel puțin numele autorului, numele titularului de drepturi, titlul operei, elementele de identificare a interpreților, a fonogramelor și a

videogramelor. Autorul sesizării consideră că textele „în formatul stabilit prin ordin al directorului general al AGEPI” și „cel puțin” de la articolul 84 alin. (1) lit. h) din Lege îi acordă o marjă discreționară nelimitată directorului AGEPI. Totodată, realizarea acestei obligații implică cheltuieli și alocarea de resurse umane care, în opinia autorului sesizării, nu sunt justificate.

84. Curtea a stabilit că norma atacată reglementează conținutul repertoriului de opere și enumeră elementele principale pe care acesta trebuie să le conțină, între care numele autorului și al titularului de drepturi, titlul operei, elementele de identificare a interpreților, a fonogramelor și a videogramelor. Deși norma citată mai sus conține și textele „cel puțin” și „în formatul stabilit prin ordin al directorului general al AGEPI”, Curtea a precizat că acestea trebuie citite în contextul întregii dispoziții și nu în mod izolat, așa cum sugerează autorul în sesizare. În acest fel, raportate la obiectivul normei, textele „cel puțin” și „în formatul stabilit prin ordinul directorului AGEPI” sugerează că repertoriul ar putea să conțină și alte date, pe lângă informațiile enumerate de textul normei, dacă acestea din urmă sunt relevante pentru a evalua capacitatea unei asociații obștești de a practica activități autorizate în domeniul dreptului de autor și al drepturilor conexe.

85. O asemenea abordare care îi recunoaște directorului AGEPI competența de a completa lista datelor pe care trebuie să le conțină repertoriul de opere se explică, în parte, prin faptul că relațiile din domeniul dreptului de autor și al drepturilor conexe sunt continuă evoluție. Astfel, este rezonabil ca, atunci când contextul general suferă modificări, autoritatea publică responsabilă să reacționeze și să-și perfecționeze cadrul normativ. Mai mult, Curtea a notat că nu poate să negligeze faptul că domeniul dreptului de autor și al drepturilor conexe implică cunoștințe speciale și este firesc ca legislatorul să-i recunoască autorității competente o marjă discreționară, astfel încât aceasta să poată aplica expertiza pe care o posedă.

86. Într-o asemenea ipostază, Curtea a precizat că textele „cel puțin” și „în formatul stabilit prin ordin al directorului general al AGEPI” din articolul 84 alin. (1) lit. h) din Lege se înscriu în limitele unui exercițiu admisibil al marjei discreționare recunoscute directorului AGEPI. Mai mult, Curtea a reținut că orice act adoptat pe baza prevederii citate mai sus este cu drept de atac în fața instanțelor judecătorești, care sunt competente să verifice dacă exercițiul marjei discreționare a autorității publice se înscrie în limitele legale. Persoanele au la îndemână toate instrumentele din Codul administrativ pentru a demonstra că directorul general al AGEPI și-a depășit limitele competenței acordate prin prevederile atacate, stabilind condiții care nu pot fi armonizate cu condițiile articolului 84 alin. (1) lit. h) din Lege.

87. În acest scop, persoanele ar putea susține, având ca reper articolele 16 alineatele (1) și (2) și 137 din Codul administrativ, că autoritatea și-a depășit marja discreționară, reglementând în afara limitelor în interiorul cărora este autorizată să-și exercite dreptul discreționar. Așadar, Curtea a precizat că persoanele pot să-și apere drepturile în instanța de judecată, în cazul în care acestea le sunt încălcate printr-un ordin pretins ilegal al directorului AGEPI.

88. Referitor la cel de-al doilea argument din acest capăt de sesizare, Curtea a subliniat că datele furnizate de către autorul sesizării nu permit constatarea unor obstacole insurmontabile la aplicarea legii. Curtea a reținut că

organizațiile de gestiune colectivă trebuie să posede pregătirea juridică și tehnică necesară pentru a se conforma cu rigorile legii, în special să dispună de capacitatea tehnică și umană care să le permită să elaboreze repertoriul de opere aflate în gestiune în formatul stabilit prin ordinul directorului AGEPI.

89. Totodată, Curtea a notat că înființarea și menținerea la zi a repertoriului de opere este o condiție indispensabilă pentru a-i cunoaște pe membrii organizației și operele gestionate colectiv. Pentru ca astfel de informații să fie disponibile, este necesară o bază de date care să fie actualizată periodic. Prin urmare, Curtea a subliniat că activitatea de gestiune colectivă realizată pe baza Legii privind dreptul de autor și drepturile conexe nu poate fi imaginată în lipsa repertoriului de opere.

90. Din aceste motive, Curtea a respins ca nefondate argumentele autorului privind imposibilitatea aplicării în practică a normei contestate, din cauza pretenșelor obstacole administrative, și a declarat acest capăt al sesizării inadmisibil.

- *Pretinsa neconstituționalitate a articolelor 4 alin. (1) lit. k), 84 alin. (5), 91, 96 alin. (3) și 106 alineatele (1)-(3) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe*

91. Referitor la controlul constituționalității articolelor 4 alin. (1) lit. k), 84 alin. (5), 106 alineatele (1)-(3) din Lege, Curtea a precizat că în acest capăt de sesizare autorul contestă faptul că AGEPI este competentă să efectueze o dată pe an controlul general al activității organizației de gestiune colectivă, iar în perioada dintre două controale generale anuale, controale speciale pe baza sesizărilor depuse de către titularii de drepturi, de membrii organizației și de utilizatori, sau pe baza altor surse relevante, care conțin informații referitor la existența unor dubii rezonabile ce țin de corespunderea activității organizației cu prevederile Legii, ale altor acte normative relevante și ale statutelor proprii.

92. Curtea a notat că, în activitatea lor, organizațiile de gestiune colectivă sunt obligate să implementeze reguli stricte de guvernare, gestiune financiară, transparență și raportare. În acest sens, pentru a monitoriza respectarea acestor obligații, Legea i-a acordat AGEPI competența de a efectua controale anuale și speciale în cadrul organizației de gestiune colectivă. Această practică își are sursa în articolul 36 din Directiva 2014/26/UE, care prevede că statele membre ale UE vor adopta măsuri prin care autoritățile desemnate în acest scop vor monitoriza respectarea dispozițiilor de drept intern adoptate pe baza Directivei de către organizațiile de gestiune colectivă stabilite pe teritoriul lor. Mai mult, statele sunt obligate să instituie proceduri prin care membrii unui organism de gestiune colectivă, titularii de drepturi, utilizatorii, alte organisme de gestiune colectivă și părțile interesate să poată transmite notificări autorităților competente privind activitățile sau împrejurările care, în opinia lor, constituie o încălcare a dispozițiilor de drept intern adoptate în conformitate cu cerințele stabilite în Directivă.

93. În acest sens, Curtea a constatat că monitorizarea activității organizației de gestiune colectivă de către o autoritate publică abilitată reprezintă un element esențial al mecanismului de gestiune colectivă pe care Directiva

2014/26/UE îl reglementează și pe care Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe îl transpune.

94. Totodată, Curtea a stabilit existența reperelor privind necesitatea și condițiile în care autoritățile competente pot efectua inspecții la organizațiile de gestiune colectivă și în manualul „Gestiunea Colectivă a Dreptului de Autor și a Drepturilor Conexă, ediția a III-a, 2022”, elaborat de Organizația Mondială a Proprietății, pp. 162-166⁴. În acest sens, activitățile de supraveghere și control realizate de către autoritatea publică competentă asigură că organizațiile de gestiune colectivă funcționează în mod transparent, în interesul titularilor de drepturi, al utilizatorilor și al consumatorilor. Așadar, Curtea a menționat că competența AGEPI de a efectua controale la organizația de gestiune colectivă se bazează pe bunele practici în materie și că aceasta, de una singură, nu restrânge libertatea de asociere în organizații de gestiune colectivă.

95. Totodată, Curtea a mai constatat că, prin Hotărârea Guvernului nr. 815 din 27 octombrie 2023, a fost adoptat Regulamentul privind procedura de control al activității organizațiilor de gestiune colectivă și al structurilor comune de colectare. Așadar, Curtea a respins argumentul sesizării privind lipsa criteriilor de efectuare a controlului în organizațiile de gestiune colectivă.

96. Referitor la controlul constituționalității articolelor 91 și 96 alin. (3) din Lege, Curtea a observat că autorul nu a argumentat caracterul contradictoriu al acestor prevederi în raport cu dispozițiile articolelor 41 și 42 din Constituție. În aceste condiții, Curtea nu a putut identifica, în mod rezonabil, nicio critică de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 50 din 2 mai 2023, § 22).

97. În capătul sesizării privind încălcarea egalității, Curtea a precizat că, în ciuda faptului că organizațiile de gestiune colectivă sunt constituite ca asociații obștești, acestea nu se află într-o situație comparabilă cu organizațiile cu statut juridic similar. În acest caz, elementul de comparație relevant dintre acestea nu este statutul juridic de asociații obștești, ci specificul activităților îndeplinite. Din acest motiv, Curtea a precizat că principiul egalității nu este incident.

98. Prin urmare, Curtea a declarat inadmisibil acest capăt al sesizării.

- Pretinsa neconstituționalitate a articolului 83 alineatele (1) și (2) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe

99. Articolul 83 alineatele (1) și (2) din Lege stabilește că organizațiile de gestiune colectivă au statut de asociație obștească, cu scop nelucrative, care se constituie prin libera asociere a titularilor de drepturi, având ca scop principal gestionarea dreptului de autor sau a drepturilor conexe în numele titularilor de drepturi și în beneficiul colectiv al acestora, fiind deținute sau controlate de membrii săi. Autorul sesizării menționează că normele citate mai sus le interzic titularilor de drepturi să se asocieze în organizații care gestionează concomitent dreptul de autor și drepturile conexe. În opinia sa, interdicția în discuție încalcă exercițiul libertății de asociere.

100. Curtea a menționat că, la nivel internațional, nu există o soluție unanim acceptată privind cea mai bună metodă de reglementare: înființarea de organizații distincte pentru gestionarea separată a dreptului de autor și a

---

⁴ <https://tind.wipo.int/record/47101?v=pdf>

drepturilor conexe sau gestionarea acestora de către o organizație de gestiune colectivă cu repertorii multiple.

101. În manualul „Gestiunea Colectivă a Dreptului de Autor și a Drepturilor Conexă”, ediția a III-a, 2022⁵, elaborat de Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale, se menționează că cele două opțiuni de reglementare – mai multe organizații de gestiune colectivă cu repertorii diferite sau o singură organizație cu repertorii multiple – pot funcționa în mod corespunzător, fiind esențial contextul în care acestea funcționează. Ceea ce contează este dimensiunea pieței, gradul de organizare a titularilor de drepturi și practicile care există în cadrul fiecărei țări. Cu siguranță, dacă fiecare grup de titulari de drepturi își formează o organizație distinctă, se pot evita mai ușor situațiile în care interesele unor titulari de drepturi sunt subordonate intereselor altora. Pe de altă parte, există avantaje importante care pledează în favoarea concentrării gestiunii colective în cadrul unor organizații care reprezintă mai multe categorii de drepturi, inclusiv faptul că organizațiile cu repertorii multiple pot să aibă o poziție mai puternică și mai multe șanse de succes atunci când negociază cu utilizatorii și atunci când colectează remunerații.

102. La întrebarea care dintre soluțiile prezentate este cea mai potrivită într-un caz concret trebuie să se ofere un răspuns în fiecare caz particular și pentru fiecare țară în parte. În general, răspunsul depinde de criterii ca mărimea țării, populația, industria sa culturală și nivelul de dezvoltare economică. De exemplu, în țările în curs de dezvoltare – în special în țările mai puțin dezvoltate – care se află în stadii mai puțin avansate din perspectiva creării infrastructurii necesare în domeniul drepturilor de autor și care nu dispun nici de resursele financiare, nici de expertiza necesară, o organizație de gestiune cu repertorii multiple poate fi un model mai adecvat. În cazul în care, din motive practice, astfel de organizații iau ființă, statele trebuie să acorde o atenție sporită apărării intereselor acelor titulari de drepturi – în general, autorii și interpreții – ale căror drepturi sunt gestionate alături de cele ale partenerilor mai puternici (*i.e.* producătorii de fonograme și de videograme).

103. În Ghidul privind gestiunea dreptului de suită⁶, elaborat de Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale, la secțiunea privind gestiunea dreptului de suită de către o organizație specializată sau de către o organizație cu repertoriu multiplu se arată că, în pofida economiilor și a randamentului sporit pe care la o primă vedere le prezintă gestiunea acestui drept de către o organizație cu repertoriu multiplu, această soluție are mai multe dezavantaje. Astfel, în cadrul organizației cu repertoriu multiplu este posibil ca interesele artiștilor plastici să fie neglijate în raport cu interesele altor titulari de drepturi, în special dacă cei din urmă încasează o remunerație mai mare, care este mai ușor de colectat. În consecință, acest fapt poate să conducă la stabilirea unei „ierarhii a drepturilor gestionate”, fiind necesar ca regulamentele interne ale organizației să protejeze în mod adecvat interesele artiștilor plastici. În schimb, organizațiile specializate prezintă mai multe avantaje importante, între care controlul sporit la repartizarea fondurilor, implicarea colectivă la realizarea obiectivelor comune și furnizarea de asistență pentru artiștii plastici.

⁵ <https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-855-22-en-collective-management-of-copyright-and-related-rights.pdf> (pp. 66-69)

⁶ https://www.wipo.int/edocs/mdocs/copyright/en/sccr_45/sccr_45_inf_2.pdf

104. Astfel, având în vedere că la nivel internațional nu există un consens în această materie și pentru că articolele constituționale pretins a fi încălcate nu impun un mod de reglementare care trebuie să fie implementat de către legislator, Curtea i-a recunoscut acestuia o marjă discreționară amplă în acest domeniu. De asemenea, Curtea a menționat că articolul 3 din Directiva 2014/26/UE prevede, de o manieră similară, că organizația de gestiune colectivă poate să gestioneze fie drepturi de autor, fie drepturi conexe dreptului de autor.

105. Prin urmare, Curtea a respins ca inadmisibil acest capăt al sesizării.

- Pretinsa neconstituționalitate a articolului 123 alineatele (2) și (5) coroborat cu articolul 74 alin. (5) și articolele 99-101 din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe

106. Referitor la controlul constituționalității articolelor 99-101 și 123 alin. (2) și (5) din Lege, Curtea a observat că autorul sesizării contestă, în esență, faptul că aceste prevederi nu stabilesc cum se calculează și cum se plătește remunerația în perioada în care părțile negociază metodologiile de colectare și de repartizare a remunerațiilor. În particular, autorul sesizării întreabă Curtea cum ar trebui să fie stabilite remunerațiile de autor după data de 31 decembrie 2022, atunci când tarifele adoptate pe baza legii vechi încetează să mai producă efecte juridice, în condițiile în care până la această dată părțile la negocieri nu agreează un acord. Acesta sugerează că Legea nu stabilește o soluție pentru acest caz, fapt care reprezintă o omisiune legislativă care afectează drepturile de la articolele 41 și 46 alin. (1) din Constituție.

107. În acest context, Curtea a reținut că articolul 123 alin. (2) din Lege prevede că tarifele în vigoare stabilite în contractele de licență cu utilizatorii adoptate pe baza prevederilor vechi se vor aplica până la 31 decembrie 2022, stabilind, totodată, la alineatul (5) din același articol, că după data de 31 decembrie 2022 se vor aplica tarifele stabilite pe baza metodologiilor negociate și aprobate în condițiile articolelor 99–101 ale Legii. Astfel, Curtea a reținut că aceste dispoziții stabilesc o perioadă de tranziție de la reglementările vechi la cele noi, timp în care subiectele legii trebuie să negocieze și să adopte metodologii de colectare și repartizare a remunerațiilor în conformitate cu prevederile Legii în vigoare. În acest sens, Legea a prevăzut situația unei tranziții cu bună-credință la legea nouă, întrucât normele contestate operează cu premisa că toate părțile implicate în negocieri se vor conforma noilor rigori până la data de 31 decembrie 2022, adoptând metodologii noi.

108. Totuși, așa cum sugerează autorul în sesizare, este posibil ca, acționând cu bună-credință, părțile să nu convină în privința unui acord până la data de 31 decembrie 2022, atunci când tarifele vechi încetează să mai producă efecte juridice. Deși autorul a pretins că Legea nu ar conține vreo soluție pentru acest caz, Curtea a observat că reglementările atacate le permit părților să negocieze și să prevadă încasarea remunerațiilor începând cu data de 1 ianuarie 2023, chiar dacă metodologia de colectare și de repartizare a remunerațiilor va fi adoptată peste termenul limită de 31 decembrie 2022.

109. O asemenea concluzie rezultă în mod implicit din articolul 123 alin. (5) din Lege, care stabilește că după expirarea termenului prevăzut la alin. (2)

din acest articol se aplică tarifele stabilite conform metodologiilor negociate și aprobate în condițiile articolelor 99–101. Curtea a precizat că nimic din textul acestei norme nu le interzice părților la negocieri să stabilească aplicarea metodologiilor începând cu prima zi după expirarea termenului de 31 decembrie 2022, chiar dacă metodologia este adoptată după această dată. Curtea a notat că această interpretare rezultă pe baza regulii potrivit căruia unde legea nu distinge, nici interpretul nu trebuie să distingă. Cu alte cuvinte, caracterul general al formulării unui text legal conduce la caracterul general al aplicării lui, fără să fie necesare distincții pe care textul respectiv nu le conține și nu le urmărește (a se vedea DCC nr. 19 din 15 februarie 2022, § 29).

110. Curtea a notat că această interpretare a textelor de lege contestate este confirmată inclusiv de reglementările adoptate de părțile implicate în negocieri. Astfel, pct. 20 din Metodologia privind colectarea și repartizarea remunerației compensatorii pentru copia privată destinate autorilor, titularilor dreptului de autor și titularilor drepturilor conexe⁷, adoptată la 12 octombrie 2023, stabilește că achitarea remunerației compensatorii pentru copia privată de către utilizatori se va realiza începând cu data de 6 martie 2023. Totodată, Curtea a observat că și pct. 31 din Metodologia privind stabilirea și repartizarea remunerației din comunicarea publică în scop ambiental a operelor muzicale, a videogramelor, a fonogramelor, datorate titularilor drepturilor de autor (autori de opere muzicale) și titularilor drepturilor conexe (interpreți, producători de fonograme și videograme) de către unitățile de comerț⁸, adoptată la 21 decembrie 2023, prevede că achitarea remunerației de către utilizatorii obiectelor dreptului de autor și ale drepturilor conexe în scop ambiental, potrivit tarifelor prezentei metodologii publicate în Monitorul Oficial, se va efectua începând cu data de 6 martie 2023.

111. Așadar, metodologiile în discuție își prescriu acțiunea începând cu data de 6 martie 2023, și nu de la data la care au fost adoptate. Deși există o perioadă care nu este acoperită de aceste metodologii, *i.e.* 1 ianuarie 2023 – 5 martie 2023, Curtea a constatat că, la 6 martie 2023, pe baza articolului 84 din Lege, AGEPI a avizat asociațiile obștești „ARTON” și „AUTHORITY”, părți ale acordurilor privind aprobarea metodologiilor de colectare și repartizare a remunerațiilor citate mai sus, în calitate de organizații de gestiune colectivă, dată de la care acestea pot să practice activitățile stabilite de Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe.

112. Astfel, având în vedere cele menționate mai sus, Curtea a constatat că prevederile atacate în acest capăt de sesizare nu ridică vreo problemă de neconstituționalitate.

113. Referitor la controlul constituționalității articolului 74 alin. (5) din Lege, potrivit căruia, în cazul în care nu încheie un protocol cu privire la metodologie conform dispozițiilor articolului 101, oricare dintre părți poate apela la Comisia de mediere instituită de AGEPI înainte de a iniția o altă cale extrajudiciară de soluționare a litigiului sau înainte de a se adresa în instanța de

---

⁷ Metodologia în discuție a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 387-390 la 13 octombrie 2023 prin Ordinul directorului general al AGEPI nr. 138 din 12 octombrie 2023.

⁸ Metodologia în discuție a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 1-4 la 5 ianuarie 2024 prin Ordinul directorului general al AGEPI nr. 197 din 28 decembrie 2023.

judecată, Curtea a reținut că autorul sesizării nu a argumentat caracterul contradictoriu al acestor prevederi în raport cu normele constituționale invocate (a se vedea DCC nr. 50 din 2 mai 2023, § 22).

114. Prin urmare, Curtea a declarat inadmisibil acest capăt al sesizării.

- *Pretinsa neconstituționalitate a articolului 98 alineatul (6) literele a) și b) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe*

115. În acest capăt de sesizare, autorul contestă articolul 98 alin. (6) literele a) și b) din Lege, care stabilesc că comisionul de gestiune se reține pentru fiecare drept gestionat și că, în cazul drepturilor gestionate colectiv obligatoriu și al celor gestionate colectiv extins, comisionul reținut de către organizația de gestiune colectivă desemnată colector și de organizațiile beneficiare nu poate depăși cumulativ 30% din sumele repartizate fiecăreia, iar în cazul drepturilor gestionate colectiv facultativ, comisionul se reține de organizația de gestiune colectivă la momentul efectuării repartiției și nu poate depăși 30% din sumele repartizate individual.

116. Curtea a reținut că regula generală referitoare la compensarea cheltuielilor suportate de către organizațiile de gestiune este stabilită la articolul 98 alin. (2) din Lege, care reglementează că reținerile trebuie să fie rezonabile în raport cu serviciile prestate de către organizația de gestiune colectivă pentru titularii de drepturi și să fie stabilite pe baza unor criterii obiective. Totuși, această regulă trebuie aplicată în coroborare cu alineatul (6) literele a) și b) din același articol, care prevede că comisionul de gestiune nu poate să depășească nivelul de 30% din sumele încasate.

117. Curtea a remarcat că studiile de specialitate precizează că reglementarea unui prag al comisionului de gestiune urmărește să prevină comisioanele exagerate ce ar putea să fie impuse de organizațiile de gestiune colectivă, asigurându-le autorilor o parte mai mare din veniturile obținute din operele lor. Acest fapt este important în special pentru artiștii care sunt la început de carieră, deoarece ei sunt mai vulnerabili în fața unor comisioane disproportionale. Totodată, lipsa unui plafon pentru comisionul de gestiune crește riscul ca organizațiile să profite de succesul creatorilor, cerând taxe tot mai mari pe măsură ce cresc veniturile. Astfel, plafonarea comisionului de gestiune asigură un echilibru între nevoia organizațiilor de a fi recompensate pentru munca lor și protecția veniturilor creatorilor.

118. Totuși, Curtea a reținut că comisionul de gestiune trebuie să fie situat la un nivel care să le permită organizațiilor de gestiune să-și desfășoare activitatea, fără să le programeze falimentul. Așadar, Curtea a examinat dacă plafonul de 30% le permite organizațiilor de gestiune să-și desfășoare activitatea.

119. Curtea a constatat că în manualul „Gestiunea Colectivă a Dreptului de Autor și a Drepturilor Conexă, ediția a III-a, 2022”, elaborat de Organizația Mondială a Proprietății Intellectuale, sunt criticate reglementările naționale care impun praguri prea mici pentru comisionul de gestiune. În general, argumentele aduse în susținerea acestui punct de vedere constau în faptul că există diferențe substanțiale între costurile de gestiune a diferitelor drepturi. Manualul prezintă cazul Macedoniei de Nord, care reglementează în legislația

sa că comisionul de gestiune nu poate depăși 15% din sumele încasate din gestiunea drepturilor. În acest sens se menționează că, în timp ce pentru unele drepturi pragul de 15% ar putea fi suficient ca să acopere costurile de gestiune, în cazul altor drepturi, cum ar fi, de exemplu, drepturile interpreților, costurile reale suportate ar putea să depășească 15%, ceea ce face ca gestiunea acestor drepturi să fie extrem de dificilă, chiar imposibilă, deoarece un prag atât de mic pune în pericol situația financiară și funcționarea organizației⁹.

120. Pe de altă parte, într-un studiu privind efectele adoptării Directivei nr. 2014/26/UE în privința organizațiilor de gestiune colectivă a dreptului de autor și drepturilor conexe, elaborat în anul 2021 de către Directoratul general pentru rețele de comunicații, conținut și tehnologie din cadrul Comisiei Europene¹⁰, sunt investigate inclusiv nivelurile comisioanelor de gestiune încasate de către organismele ce acordă licențe de folosire a operelor muzicale în mediul digital. Deși acest studiu are ca obiect de analiză activitatea entităților ce acordă licențe în mediul digital, Curtea a reținut că la secțiunea privind comisioanele de gestiune este menționat că nu toate entitățile chestionate au prezentat date dezagregate care să vizeze acest gen de activitate și că, de regulă, nici rapoartele anuale de transparență nu reflectau separat cheltuielile referitoare la acordarea de licențe, ci conțineau o singură categorie de cheltuieli.

121. Curtea a menționat că acest studiu analizează datele din perioada 2017-2019 care vizează 16 organizații de gestiune colectivă și o entitate de gestiune independentă. Aceste entități au fost grupate în categorii în funcție de populația statului în care activează și în funcție de oferirea licențelor. Astfel, comisioanele de gestiune în cazul entităților examinate au variat între 1% și 20%. Media generală pentru toți anii a fost de 10%. Mai mult, unele entități au furnizat explicații suplimentare referitoare la nivelul comisioanelor de gestiune percepute. O organizație a explicat că, deși costurile sale, care se ridică la 15%, sunt mai mari decât în cazul altor organizații, acest fapt se explică prin oferirea de servicii superioare. O altă entitate a menționat că, datorită investiției comune a mai multor organizații de gestiune colectivă în capacitatea tehnică a unei filiale, s-a reușit reducerea taxelor de gestiune de la 15% la 10%. O organizație s-a referit la comisioanele de gestiune ca fiind, în mod normal, de 10%. Acest studiu conchide că implementarea tehnologiilor informaționale și asocierea organizațiilor în societăți comune de gestiune ar putea să conducă la cheltuieli totale mai mici și, într-un final, la costuri de gestiune mai mici.

122. Curtea a stabilit că datele din acest studiu sunt confirmate de constatările din Ghidul privind gestiunea dreptului de suită elaborat de către Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale. Secțiunea din ghid care cercetează costurile administrative prezintă un tabel ce conține prevederi normative ale statelor care stabilesc praguri pentru comisioanele de gestiune. Deși unele norme din tabel se referă la gestiunea dreptului de suită, altele au o aplicabilitate pentru întreaga activitate de gestiune colectivă a drepturilor de autor și conexe. În continuare, Curtea a prezentat un rezumat al acestor reglementări. Astfel, în Danemarca pragul stabilit de lege pentru comisionul de gestiune a dreptului de suită este de 20%. În Franța, legea nu stabilește niciun plafon; nivelul comisionului de gestiune a dreptului de suită este decis anual de

⁹ <https://tind.wipo.int/record/47101?v=pdf> (pp. 158-159)

¹⁰ <https://data.europa.eu/doi/10.2759/611658> (pp.115-119)

către consiliul de administrație al organizației de gestiune colectivă. În anul 2024, pragul stabilit a fost de 15%. În Ungaria, comisionul de gestiune a dreptului de suită este de 25%. În Letonia, pragul comisionului de gestiune a dreptului de autor și drepturilor conexe este de 24%, fiind stabilit prin reglementări interne de către organizație. În Estonia, pragul comisionului de gestiune se aprobă de adunarea generală a organizației de gestiune colectivă, acesta fiind de 10%. În Norvegia, nivelul comisionului de gestiune este de aproximativ 33%. În Suedia, nivelul admis al comisionului pentru deducerile administrative se decide anual. În anul 2023, pragul a fost de 20%, fiind stabilit de Consiliul de administrație în limitele aprobate de către Adunarea generală. În Germania, pragul pentru deduceri administrative este de 15%, de 4% pentru deduceri în scopuri culturale și de 3% pentru deduceri în scopuri sociale. În Italia, comisionul de gestiune se stabilește printr-un decret al Ministerului Culturii care este revizuit la fiecare trei ani. În prezent acesta este de 19,50%. În Belgia, pragul pentru deducerile administrative este de 15%. În Austria, pragul comisionului de gestiune a dreptului de suită este de aproximativ 10%, fără să existe deduceri în scopuri sociale, culturale sau educaționale.

123. Așadar, având în vedere cele menționate mai sus, Curtea a constatat că majoritatea statelor europene stabilesc praguri pentru comisionul de gestiune și că acesta este situat, de regulă, sub nivelul de 30% din sumele încasate. Pe de altă parte, Curtea a observat că cazul analizat în Ghidul OMPI citat mai sus viza un nivel al comisionului de gestiune de 15%, pe când pragul stabilit în normele atacate este de 30%. Pe de altă parte, Curtea a menționat că nu dispune de date veridice, iar autorul sesizării nu a prezentat probe care să confirme susținerile sale potrivit cărora pragul de 30% al comisionului de gestiune ar afecta situația financiară și activitatea organizațiilor de gestiune colectivă.

124. Din aceste motive, pe baza celor menționate mai sus, Curtea a respins ca inadmisibil acest capăt de sesizare.

- *Pretinsa neconstituționalitate a articolului 74 alineatul (5) coroborat cu articolele 110 și 118 alin. (1) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe*

125. Autorul sesizării susține că articolul 74 alin. (5) aplicat în coroborare cu articolele 110 și 118 alin. (1) din Lege nu i-ar acorda instanței judecătorești sesizate cu o cerere competența de a stabili încălcarea dreptului de autor sau a drepturilor conexe, de a interzice utilizarea unei opere atunci când aceasta este folosită fără acordul titularului, de a obliga părțile să încheie o metodologie sau să determine ea însăși nivelul remunerației. În acest capăt de sesizare, autorul susține că prevederile atacate încalcă articolele 20 și 46 alin. (1) din Constituție.

126. Curtea a menționat că articolul 74 din Lege reglementează dreptul la retransmitere prin cablu și prevede la alineatul (1) că autorii și titularii dreptului de autor și ai drepturilor conexe își exercită dreptul de retransmitere prin cablu exclusiv prin intermediul unei organizații de gestiune colectivă, la alineatul (3) că cuantumul remunerației privind dreptul de autor și drepturile conexe se stabilește în cuprinsul unei singure metodologii, stabilită conform prevederilor articolelor 99–101, iar la alineatul (5) că în cazul în care nu încheie un protocol cu privire la metodologie conform dispozițiilor articolului 101, oricare dintre

părți poate apela la Comisia de mediere instituită de AGEPI înainte de a iniția altă cale extrajudiciară de soluționare a litigiului sau înainte de a se adresa în instanța de judecată.

127. De asemenea, articolul 110 reglementează dreptul la acțiune în justiție sau la o altă autoritate competentă, cercul subiecților care au dreptul să inițieze o procedură privind apărarea dreptului de autor și a drepturilor conexe, precum și faptele care confirmă calitatea de subiect cu drept de sesizare în fața instanței de judecată sau la o altă autoritate competentă. Totodată, articolul 118 alin. (1) din Lege prevede că, la cererea persoanelor specificate la articolul 110 alin. (2), instanța judecătorească obligă persoana care a încălcat un drept prevăzut de Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe și care a acționat cu bună-știință sau având motive suficiente de a ști acest lucru la plata către reclamant a unor despăgubiri adaptate prejudiciului real suferit de acesta prin încălcarea dreptului său.

128. În acest sens, având în vedere conținutul prevederilor menționate mai sus, Curtea a constatat că articolele 74 alin. (5), 110 și 118 alin. (1) din Lege nu reglementează niciuna din restricțiile contestate de către autor în acest capăt de sesizare. Curtea a observat că autorul i-a solicitat mai curând să explice modul în care normele atacate trebuie să fie aplicate de către instanțele judecătorești, atunci când sunt sesizate cu cereri privind apărarea dreptului de autor. Totuși, în jurisprudența sa, Curtea a menționat că stabilirea câmpului de aplicare al unei prevederi constituie o problemă de interpretare și de aplicare a legii și că această competență le revine, prin definiție, instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 107 din 29 august 2023, § 20).

129. Totodată, referitor la controlul articolului 74 alin. (5) din Lege, Curtea a precizat că, deși acest articol le solicită părților la negocieri să epuizeze faza medierii în fața Comisiei de mediere instituită de AGEPI înainte să inițieze un proces judiciar, acest fapt nu este echivalent cu o negare a dreptului de acces la justiție. De altfel, în ipoteza în care medierea nu va conduce la realizarea unui acord între părți, acestea au deschisă calea unei acțiuni în instanță, lucru care rezultă în mod explicit din articolul 74 alin. (5) din Lege. Mai mult, Curtea a reținut că norma în discuție a preluat mecanismul existent în Uniunea Europeană. În acest sens, prezintă relevanță articolul 11 alin. (1) din Directiva Consiliului Comunităților Europene (93/83/CEE) din 27 septembrie 1993 privind coordonarea unor reguli ale dreptului de autor și drepturilor conexe, aplicabile radiodifuziunii prin satelit și retransmiterii prin cablu, care stabilește că dacă nu este posibilă încheierea unui contract pentru acordarea unei autorizații de retransmisie prin cablu a unei emisiuni radiodifuzate sau televizate, statele membre trebuie să se asigure că toate părțile în cauză pot face apel la unul sau mai mulți mediatori.

130. Așadar, de vreme ce textele de lege atacate nu stabilesc nicio ingerință în drepturile garantate de articolele constituționale invocate de către autor, Curtea a stabilit că sesizarea este inadmisibilă în acest capăt.

- *Pretinsa neconstituționalitate a articolului 103 alineatul (5) litera a) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe*

131. Articolul 103 alin. (1) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe stabilește că remunerațiile cuvenite autorilor și titularilor dreptului de autor și ai drepturilor conexe, pentru drepturile gestionate în mod colectiv obligatoriu sau prin gestiune colectivă extinsă, sunt colectate de organizația de gestiune desemnată colector sau de structura comună de colectare. Desemnarea se face prin decizia directorului general al AGEPI, care este publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Alineatul (2) din același articol prevede că decizia de desemnare a colectorului se bazează pe propunerea organizațiilor de gestiune colectivă avizate pentru același domeniu sau aceleași drepturi. Această propunere trebuie depusă printr-o cerere comună la AGEPI, în termen de 30 de zile de la apariția unei noi organizații de gestiune colectivă. Cererea trebuie să includă denumirea organizației de gestiune colectivă propuse ca colector al remunerațiilor.

132. Totuși, potrivit articolului 103 alin. (5) lit. a) din Lege, în cazul în care organizațiile de gestiune colectivă nu depun propunerea menționată la alin. (2), AGEPI desemnează colectorul dintre organizațiile de gestiune colectivă avizate, luând în considerare, *inter alia*, care dintre acestea deține un program de monitorizare a utilizării operelor și a altor obiecte protejate, precum și un sistem de repartizare a remunerației. În sesizarea sa, autorul susține că nicio organizație de gestiune colectivă nu deține un program de monitorizare, întrucât costurile ridicate fac dificilă implementarea acestuia. Pe această bază, autorul sesizării invocă încălcarea libertății de asociere și a dreptului de proprietate privată.

133. Curtea a constatat că programul de monitorizare a utilizării operelor și a altor obiecte protejate presupune o soluție tehnologică destinată colectării și analizării informațiilor privind utilizarea operelor protejate în diverse medii, precum platforme digitale, televiziune, radio sau locații publice. La nivelul Uniunii Europene, organizațiile de gestiune colectivă sunt, în mod implicit, obligate să dispună de sisteme și mijloace care să asigure monitorizarea utilizării operelor gestionate, pentru a putea distribui corect remunerațiile. Această obligație rezultă atât din legislația privind dreptul de autor și drepturile conexe, cât și din standardele de transparență și eficiență impuse acestor organizații. Articolul 13 alin. (1) din Directiva 2014/26/UE prevede că orice organism de gestiune colectivă trebuie să repartizeze și să plătească în mod regulat și exact sumele datorate titularilor de drepturi. De exemplu, în România, Legea nr. 8 din 14 martie 1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe stabilește, la articolul 162 lit. p), că organismele de gestiune colectivă sunt obligate să dețină un sistem informatic care să asigure gestionarea datelor și informațiilor actualizate, corecte și complete, facilitând astfel organizarea evidenței, simplificarea plății remunerațiilor datorate titularilor drepturilor de autor și repartizarea remunerațiilor colectate. Astfel, Curtea a reținut că, deși legislația Uniunii Europene și cea a statelor membre nu impun în mod expres obligația ca organizațiile de gestiune colectivă să dețină un program de monitorizare, în practică, acestea utilizează diverse soluții tehnologice care asigură supravegherea utilizării operelor gestionate.

134. În acest context, Curtea a menționat că deținerea unui program de monitorizare a utilizării operelor și a altor obiecte protejate de către organizația de gestiune care solicită desemnarea ca colector reprezintă o condiție

indispensabilă pentru îndeplinirea obligațiilor sale de supraveghere a utilizării operelor și de colectare a remunerațiilor. În cele din urmă, atingerea acestui obiectiv sporește eficiența sistemului de gestiune colectivă și protejează titularii de drepturi, care au un interes legitim de a cunoaște momentul utilizării operelor lor pentru a fi remunerați corespunzător. În consecință, se asigură transparența și se reduce numărul de litigii.

135. Pe de altă parte, Curtea a menționat că, după depunerea sesizării, mai multe organizații au fost desemnate de AGEPI pentru a îndeplini atribuțiile de colector, ceea ce demonstrează că deținerea unui program de monitorizare a utilizării operelor și de repartizare a remunerației este o condiție realizabilă. Astfel, Curtea a notat că, prin Decizia AGEPI nr. 11/1888 din 6 decembrie 2023¹¹, asociația obștească „ADERO” a fost desemnată colector pentru dreptul la remunerație compensatorie pentru reprografiere, iar prin Decizia AGEPI nr. 14/1369 din 19 august 2024¹², asociația „Structura Comună de Colectare, Licențiere și Autorizare a Drepturilor” a fost desemnată colector pentru dreptul de retransmisie.

136. Așadar, având în vedere considerentele expuse, Curtea a reținut că acest capăt de sesizare este nefondat și l-a respins ca inadmisibil.

- *Pretinsa neconstituționalitate a articolului 71 alin. (4) și a Anexei la Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe*

137. Potrivit articolului 11 lit. a) din Lege, autorul sau titularul dreptului de autor are dreptul patrimonial exclusiv să permită sau să interzică utilizarea operei sale, inclusiv prin reproducerea acesteia. Totodată, și titularii drepturilor conexe dețin un drept patrimonial exclusiv de a autoriza sau de a interzice reproducerea operei protejate. Legea privind dreptul de autor stabilește că interpretul are dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza sau de a interzice reproducerea interpretării sau a execuției sale fixate (articolul 42 alin. (1) lit. b)), că producătorul de fonograme are dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza sau de a interzice reproducerea prin orice mijloc și sub orice formă a propriilor fonograme (articolul 43 lit. a)), că producătorul de videograme are dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza sau de a interzice reproducerea prin orice mijloc și sub orice formă a propriilor videograme (articolul 44 lit. a)) și că organizațiile de radiodifuziune și de televiziune au dreptul patrimonial exclusiv de a autoriza sau de a interzice reproducerea prin orice mijloc și sub orice formă a propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune fixate pe orice fel de suport, indiferent dacă au fost transmise prin fir sau fără fir, inclusiv prin cablu sau satelit (articolul 45 alin. (1) lit. b)).

138. Totuși, articolul 56 din Lege stabilește câteva excepții de la dreptul de reproducere al titularilor drepturilor de proprietate intelectuală. Astfel, litera b) de la articolul 56 reglementează că sunt permise fără consimțământul autorului, al titularului dreptului de autor sau drepturilor conexe, cu plata unei remunerații compensatorii, reproducerile pe orice echipament sau suport material realizate

¹¹https://agepi.gov.md/sites/default/files/comisia_ogc/Decizia_nr_11_1888_06.12.2023_ro.pdf

¹²https://www.agepi.gov.md/sites/default/files/comisia_ogc/Decizia_nr_14_1369_19.08.2024_ro.pdf

de către o persoană fizică pentru uz personal și în scopuri care nu sunt direct sau indirect comerciale, în condițiile articolului 71 din Lege. Potrivit articolului 71 alineatele (3) și (4), remunerația compensatorie se achită de către persoanele fizice și juridice care importă sau produc echipamente și suporturi materiale utilizabile pentru efectuarea unor asemenea reproduceri. Lista echipamentelor și a suporturilor materiale pentru care se achită remunerația compensatorie pentru copia privată, identificată conform Nomenclaturii combinate a mărfurilor, aprobată prin Legea nr. 172/2014, este stabilită în anexa la Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe.

139. Curtea a menționat că Anexa la Lege conține o listă limitată de 10 dispozitive și echipamente pentru care se achită remunerația compensatorie pentru copia privată. Orice alte echipamente, aparate sau suporturi de date care nu sunt incluse în anexă nu sunt supuse obligației de plată a compensației, chiar dacă pot fi utilizate pentru efectuarea de copii private. În aceeași ordine de idei, Curtea a observat că articolul 3 din Lege, care definește noțiunile utilizate de aceasta, stabilește că prin *copie privată* se înțelege reproducerea unei opere publicate legal, pe orice echipament sau suport material care permite realizarea unor astfel de reproduceri, indiferent dacă procedeul este analogic sau digital, cu condiția ca reproducerea să fie realizată de o persoană fizică exclusiv pentru uz personal și fără scop comercial, direct sau indirect. Așadar, deși articolul 3 din Lege recunoaște că copiile private pot fi realizate printr-o gamă largă de echipamente și dispozitive, Anexa la Lege stabilește o listă din zece echipamente pentru care se achită remunerația compensatorie pentru copia privată.

140. În sesizare, autorul susține că, deși titularii drepturilor de proprietate intelectuală beneficiază de drepturi exclusive asupra exploatării operelor lor, în special în ceea ce privește dreptul de reproducere, articolul 71 alin. (4) și Anexa la Lege stabilesc redevența pentru copia privată doar pentru anumite suporturi și dispozitive. În acest context, autorul consideră că această reglementare constituie o ingerință în dreptul la proprietate privată, garantat de articolul 46 alin. (1) din Constituție.

141. Curtea a reținut că articolul 71 din Lege își are echivalentul în articolul 5 alin. (2) lit. b) din Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională. Această dispoziție prevede că statele membre pot introduce excepții și limitări de la dreptul de reproducere, prevăzut la articolul 2 din Directivă, pentru reproduceri realizate pe orice suport, de către o persoană fizică, exclusiv pentru uz personal și în scopuri care nu sunt direct sau indirect comerciale, cu condiția ca titularii de drepturi să primească o compensație echitabilă.

142. Referitor la câmpul de aplicare al conceptului de copie privată și la incidența obligației de plată a remunerației compensatorii pentru copia privată, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a precizat că noțiunea de „reproducere” trebuie interpretată în sens larg, în special prin raportare la modul de redactare a articolului 2 din Directiva 2001/29/CE. Acest articol, care reglementează dreptul de reproducere al titularilor de drepturi de proprietate intelectuală, utilizează expresii precum „direct sau indirect”, „temporară sau permanentă”, „prin orice mijloace” și „sub orice formă” (a se vedea *Austro Mechana v. Strato*

AG, C-433/20, 24 martie 2022, § 16). De asemenea, Curtea de Justiție a precizat că, întrucât articolul 5 alin. (2) lit. b) din Directiva 2001/29/CE nu stabilește caracteristicile dispozitivelor utilizate pentru realizarea copiilor în scop personal, trebuie să se considere că legislatorul Uniunii a apreciat că aceste caracteristici nu sunt relevante în raport cu obiectivul urmărit prin armonizare (a se vedea *Copydan Båndkopi v. Nokia Danmark A/S*, C-463/12, 5 martie 2015, §§ 86 și 88).

143. În acest sens, referitor la obiectivele urmărite prin adoptarea Directivei 2001/29/CE, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a stabilit că aceasta vizează crearea unui cadru juridic general și flexibil, menit să sprijine dezvoltarea societății informaționale, precum și adaptarea și completarea normelor existente în materia dreptului de autor și a drepturilor conexe, pentru a ține cont de evoluția tehnologică, care a generat noi forme de exploatare a operelor protejate (a se vedea *Nederlands Uitgeversverbond v. Tom Kabinet Internet*, C-263/18, 19 decembrie 2019, § 47 și jurisprudența citată). În această privință, în raport cu excepția de la dreptul de reproducere, prevăzută la articolul 5 alin. (2) lit. b) din Directiva 2001/29/CE, Curtea a subliniat că aceasta trebuie să permită și să asigure dezvoltarea și funcționarea noilor tehnologii, menținând totodată un echilibru corect între drepturile și interesele titularilor de drepturi de proprietate intelectuală și ale utilizatorilor de opere protejate care doresc să beneficieze de aceste tehnologii. Această interpretare se aliniază principiului neutralității tehnologice, potrivit căruia legea trebuie să stabilească drepturile și obligațiile persoanelor într-un mod generic, astfel încât să nu favorizeze o anumită tehnologie în detrimentul alteia. Mai mult, Curtea a subliniat că acest principiu contribuie la prevenirea unei protecții a dreptului de autor care ar putea deveni depășită sau inefficientă din cauza evoluției tehnologice și a apariției unor noi forme de exploatare a conținutului protejat prin dreptul de autor (a se vedea *Austro Mechana v. Strato AG*, C-433/20, 24 martie 2022, §§ 25-28).

144. În aceste condiții, având în vedere că dreptul de reproducere, prevăzut la articolele 11 lit. a), 42 alin. (1) lit. b), 43 lit. a), 44 lit. a) și 45 alin. (1) lit. b) din Lege, constituie o expresie a dreptului de proprietate intelectuală, Curtea a reținut că limitarea acestuia prin articolul 71 alin. (4) și Anexa la Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe reprezintă o ingerință în dreptul de proprietate, garantat de articolul 46 alin. (1) din Constituție. Totodată, Curtea a subliniat că protecția drepturilor de proprietate intelectuală intră în câmpul de aplicare al articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție (a se vedea *Anheuser-Busch Inc. v. Portugalia* [MC], 11 ianuarie 2007, § 72; *AsDAC v. Republica Moldova*, 8 decembrie 2020, § 24).

145. Prin urmare, Curtea a admis spre examinare în fond capătul sesizării privind controlul constituționalității articolului 71 alin. (4) și a Anexei la Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe.

146. Referitor la criticile de neconstituționalitate care susțin că codurile de la pozițiile 1, 4 și 10 din Anexa la Lege nu corespund cu codurile din Legea nr. 172 din 25 iulie 2014 privind aprobarea Nomenclaturii combinate a mărfurilor, Curtea a precizat că, la 24 noiembrie 2023, prin Legea 338 pentru modificarea unor acte normative, Parlamentul a amendat Anexa la Lege și a remediat aceste

neconcordanțe. Așadar, Curtea a constatat că în acest capăt sesizarea a rămas fără obiect.

- *Pretinsa neconstituționalitate a articolelor 90 alin. (3) și 96 alin. (1) din Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe*

147. Autorul sesizării precizează că articolele 90 alin. (3) și 96 alin. (1) din Lege îi impun organizației de gestiune colectivă obligația de a publica un raport anual de transparență în care să facă publice informații cu privire la veniturile membrilor, precum și alte informații confidențiale, care pot să fie citite de orice persoană, fără nicio restricție. Autorul sesizării consideră că publicul nu are niciun interes privind mărimea remunerației achitate titularilor dreptului de autor și ai drepturilor conexe. Pe de altă parte, autorul subliniază că publicarea datelor pe pagina web trebuie să fie reglementată ca un drept, nu ca o obligație.

148. Curtea a precizat că prevederile citate își au sursa în articolul 22 și în Anexa la Directiva 2014/26/UE, care prevăd condiții detaliate privind gama de informații pe care organizațiile de gestiune colectivă trebuie să le publice pe site-urile lor web și pe care trebuie să le actualizeze periodic. În acest sens, articolul 22 alin. (1) („Raportul anual de transparență”) din Directivă stabilește că organizațiile de gestiune colectivă elaborează și fac public un raport anual de transparență, pentru fiecare exercițiu financiar, pe care-l publică pe site-urile lor web și care va rămâne la dispoziția publicului timp de cel puțin cinci ani. Alineatul (2) din același articol precizează că raportul anual de transparență conține cel puțin informațiile indicate în Anexa la Directivă, iar alineatul (4) că informațiile contabile incluse în raportul anual de transparență sunt auditate de una sau mai multe persoane abilitate prin lege să auditeze conturi în conformitate cu Directiva 2006/43/CE. Raportul de audit, inclusiv rezervele exprimate în acesta, se reproduc integral în raportul anual de transparență.

149. Curtea a constatat că raportul anual de transparență¹³ trebuie să conțină următoarele categorii de informații: 1) informații generale despre organizația de gestiune colectivă, 2) informații privind statutul organizației, 3) informații privind membrii organizației, 4) informații privind repertoriul organizației, 5) informații privind acordurile de reprezentare cu organizațiile din străinătate, 6) informații privind activitatea organelor de conducere, de control și de supraveghere, 7) informațiile privind refuzurile de acordare a licențelor, 8) informații privind valoarea totală a sumelor achitate directorului general, membrilor consiliului, comisiilor interne și alte beneficii acordate acestora, 9) informații privind remunerațiile colectate, defalcate pe categorii de drepturi și pe tipuri de utilizări, 10) informații privind comisionul de gestiune, 11) informații privind resursele utilizate pentru acoperirea cheltuielilor ocazionate de colectarea, repartizarea și plata remunerațiilor, 12) informații privind suma totală repartizată și suma totală plătită titularilor de drepturi, 13) informații financiare privind suma totală colectată și nerepartizată titularilor de drepturi, 14) informații financiare privind sumele ce nu pot fi repartizate, precum și modul utilizării acestora, 15) informații financiare privind sumele primite de la alte organizații de gestiune colectivă cu care se află în raporturi

¹³ https://www.agepi.gov.md/sites/default/files/law/national/raport_anual_transparenta.pdf

juridice, 16) informații privind sumele colectate, repartizate și plătite altor organizații de gestiune colectivă cu care se află în raporturi juridice, 17) informații financiare privind sumele colectate, repartizate și plătite în mod direct titularilor de drepturi și 18) raportul de audit, care se reproduce integral în raportul anual de transparență.

150. În acest context, Curtea a notat că organizațiile de gestiune colectivă sunt societăți prestatoare de servicii – acestea furnizează servicii membrilor lor, utilizatorilor și altor organizații de gestiune colectivă. În principal, acestea sunt responsabile de colectarea, administrarea și distribuirea veniturilor obținute din utilizarea drepturilor încredințate în gestiune prin efectul legii sau benevol, de către titularii de drepturi. Curtea a constatat că, în unele cazuri, sumele încasate de către organizație se acumulează în conturi bancare, în așteptarea distribuirii, iar gestionarea acestora, în absența supravegherii, ar putea fi deficitară. În acest sens, obligația organizației de gestiune colectivă de a întocmi și publica un raport anual de transparență le va permite titularilor de drepturi să monitorizeze fluxul mijloacelor bănești și să intervină atunci când descoperă vreo abatere.

151. Într-un document¹⁴ elaborat de un grup de lucru al Comisiei Europene privind evaluarea impactului reglementării la nivelul Uniunii Europene în domeniul gestiunii colective a drepturilor de autor se menționează că gestiunea financiară precară și lipsa transparenței reprezintă cele mai grave probleme identificate în activitatea organizațiilor de gestiune colectivă. Documentul notează că administrarea banilor colectați și datorați titularilor de drepturi ridică probleme importante privind modul și destinația acestor fonduri, identitatea celor care decid cu privire la utilizarea lor și cum ar trebui să fie contabilizați. Este menționat că, de obicei, administratorii organizațiilor nu au niciun interes să amelioreze starea de fapt, deoarece își finanțează activitatea din contul banilor încasați, o practică care în timp a demonstrat că reduce din stimulentele de a spori gradul de transparență și de distribuire a veniturilor către titularii de drepturi. Pe de altă parte, documentul precizează că titularii de drepturi nu sunt întotdeauna conștienți de aceste lucruri sau alertați cu privire la riscurile lor.

152. Totodată, documentul mai notează că lipsa transparenței în activitatea societăților de gestiune colectivă conduce la performanțe slabe ale acestora. În primul rând, acest fapt are un impact direct asupra titularilor de drepturi. În principal, absența regulilor privind transparența și lipsa controlului conduc la o distribuție scăzută/tardivă a veniturilor. Mai mult, această stare de lucruri conduce la pierderea oportunităților la acordarea licențelor, fapt care îi afectează pe utilizatori și, în final, pe consumatori. De asemenea, aceste carențe fac ca procesele privind acordarea licențelor să fie lente, imprevizibile și costisitoare. În acest sens, documentul subliniază că dificultățile la acordarea licențelor fac ca produsele și serviciile care ajung la consumatori să fie mai puține și mai scumpe.

153. Documentul conchide că controlul eficient al activităților organizației de gestiune colectivă este posibil doar dacă titularii de drepturi sunt pe deplin informați cu privire la activitățile și situația acesteia. Informarea nu numai că îi ajută pe titularii de drepturi să înțeleagă cum să-și exercite drepturile în mod

---

¹⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52012SC0204>

adecvat, odată ce sunt membri, dar diminuează totodată din riscul apariției unor dispute. De asemenea, transparența și accesibilitatea informației referitoare la activitatea organizației pot să atragă noi membri în cadrul acesteia. Prin urmare, publicitatea și accesul la informații sunt fundamentale pentru buna-activitate a organizației și pentru protecția titularilor de drepturi.

154. În acest context, Curtea a reținut că prevederile contestate care stabilesc obligația întocmirii unui raport anual de transparență și punerea sa la dispoziția publicului larg este necesară pentru a asigura protecția titularilor de drepturi și eficiența activității organizației de gestiune colectivă. Curtea a notat că existența unei organizații de gestiune colectivă performante și eficiente este deosebit de importantă și are o pondere mai mare decât drepturile pretins a fi lezate prin prevederile atacate. Pe de altă parte, Curtea a observat că normele contestate nu interferează mai mult decât este necesar pentru realizarea obiectivului urmărit. Astfel, organizațiile pot lua măsuri juridice prin care să protejeze informațiile publicate împotriva utilizărilor ilegale. De altfel, nimic din normele contestate nu validează concluzia potrivit căreia organizația este decăzută din dreptul de a întreprinde acțiuni care să protejeze acuratețea și integritatea datelor, pentru a controla reutilizarea acestora și pentru a proteja informațiile sensibile din punct de vedere comercial.

155. Așadar, Curtea a constatat că acest capăt de sesizare este nefondat și îl respinge ca inadmisibil.

- *Criticile privind încălcarea procedurii de adoptare a Legii nr. 230 din 28 iunie 2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe*

156. Autorul sesizării menționează că Parlamentul a adoptat Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe fără să consulte asociațiile și organizațiile de profil. Mai mult, autorul susține că Parlamentul nu a organizat dezbateri și consultări publice în procesul elaborării proiectului Legii. De asemenea, acesta susține că Legea este neconstituțională, deoarece la adoptarea ei au fost ignorate avizele și expertizele formulate. În acest sens, autorul consideră că au fost încălcate articolele 1 alin. (3), 64 alin. (1) și 72 alin. (3) lit. c) din Constituție.

157. În jurisprudența sa, Curtea a notat că competența sa în materia controlului constituționalității procedurii parlamentare este limitată, dat fiind caracterul suveran al Parlamentului în materia legiferării. Curtea poate verifica constituționalitatea unei legi sub aspectul procedural doar dacă la adoptarea ei Parlamentul a afectat vreun element esențial al procesului de legiferare, care rezultă expres din Constituție sau care poate fi clar dedus dintr-un principiu constituțional (HCC nr. 14 din 27 aprilie 2021, § 54; DCC nr. 43 din 31 martie 2022, § 38).

158. Referitor la argumentul autorului sesizării, potrivit căruia Legea contestată a fost adoptată fără consultarea asociațiilor și organizațiilor de profil și cu ignorarea avizelor și expertizei formulate, Curtea a reținut că obligația de a aviza și supune expertizei proiectele de legi care nu afectează domeniile stabilite de articolele 109, 111 și 131 alin. (4) din Constituție nu rezultă din nicio normă constituțională (a se vedea DCC nr. 178 din 12 decembrie 2023, § 32; HCC nr. 5 din 5 martie 2024, § 45). În practica sa recentă, Curtea a respins

ca inadmisibile critici similare privind omisiunea de a obține avizele relevante în procesul de elaborare a proiectelor de lege, subliniind că această obligație rezultă din Legea cu privire la actele normative, nu dintr-un principiu constituțional (a se vedea, spre exemplu, DCC nr. 149 din 30 septembrie 2021, §§ 13 și 47; DCC nr. 43 din 31 martie 2022, §§ 13 și 38-39).

159. Referitor la argumentul autorului sesizării, potrivit căruia normele contestate au fost adoptate fără consultări publice, Curtea a reținut că această exigență nu rezultă din normele constituționale, ci din Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017 (a se vedea DCC nr. 43 din 31 martie 2022, §§ 13 și 39). Astfel, Curtea nu a identificat și nici autorul sesizării nu a demonstrat în ce mod au fost încălcate prevederile constituționale invocate.

160. Astfel, deși a afirmat existența unor încălcări grave în procesul adoptării Legii nr. 230 din 28 iunie 2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe, autorul sesizării nu a demonstrat prejudicierea vreunui principiu constituțional al procesului de legiferare, care rezultă expres din Constituție sau care poate fi dedus clar dintr-un principiu constituțional, așa cum s-a stabilit, de exemplu, în Hotărârea nr. 14 din 27 aprilie 2021 (îngrădirea dreptului opoziției parlamentare de a pune întrebări și de a lua cuvântul în cadrul ședinței plenare) sau în Hotărârea nr. 19 din 13 iulie 2021 (încălcarea elementului substanțial al articolului 74 alin. (1) din Constituție, care garantează deputaților posibilitatea practică și efectivă de a-și formula poziția cu privire la proiectul de lege). Astfel, Curtea a respins aceste critici de neconstituționalitate ca inadmisibile.

Concluzie

161. Așadar, având în vedere cele menționate mai sus, Curtea a declarat, fără a prejudica fondul cauzei, admisibilă sesizarea nr. 154a/2023 în capătul său privind controlul constituționalității articolului 71 alin. (4) și a Anexei la Legea nr. 230 din 28 iunie 2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe.

II. Fondul cauzei

162. Curtea notează că protecția drepturilor de proprietate intelectuală intră în câmpul de aplicare al articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție (a se vedea *Anheuser-Busch Inc. v. Portugalia* [MC], 11 ianuarie 2007, § 72; *SIA AKKA/LAA v. Letonia*, 12 iulie 2016, § 41). Spre exemplu, în cauza *Safarov v. Azerbaidjan*, 1 septembrie 2022, la § 31, Curtea Europeană a stabilit că reproducerea și publicarea online a cărții reclamantului, în lipsa acordului său, au constituit o ingerință în dreptul la exercițiul nestingherit al posesiei sale. În această privință, Curtea Europeană a reținut că statele părți la Convenție au obligația de a adopta în sistemul lor juridic dispoziții legale care să garanteze protecția dreptului de proprietate, în special atunci când există o legătură directă între dispozițiile la care un reclamant se poate aștepta în mod legitim ca autoritățile să le adopte și exercitarea efectivă a dreptului său de proprietate, inclusiv în cazul litigiilor dintre particulari. Această obligație le impune statelor să asigure, prin legislația lor, o protecție adecvată a dreptului de proprietate și existența unor remedii eficiente care să le permită persoanelor lezate să-și apere

interesele în justiție, inclusiv, dacă este cazul, prin acordarea unei compensații pentru prejudiciile suferite. Măsurile care trebuie adoptate sunt, astfel, atât măsuri de protecție, cât și măsuri compensatorii. În ceea ce privește măsurile de protecție, statele dispun de o marjă largă de apreciere, având în vedere că acestea trebuie să țină cont de interese private concurente. În privința măsurilor compensatorii, statele au obligația să le ofere persoanelor accesul la proceduri judiciare care respectă garanțiile procedurale necesare, astfel încât tribunalele naționale să poată soluționa în mod corect și într-un termen rezonabil orice litigiu între persoane private (a se vedea *Kanevska v. Ucrainei* (dec.), 17 noiembrie 2020, § 45; *Saraç și alții v. Turciei*, 30 martie 2021, §§ 70-75).

163. Revenind la circumstanțele cauzei, Curtea reține că autorul sesizării a subliniat caracterul incomplet al listei suporturilor, echipamentelor și dispozitivelor pentru care se încasează o remunerație compensatorie pentru copia privată. În special, Anexa la Lege nu include televizoarele *smart* și alte dispozitive similare, deși acestea, alături de telefoanele *smart*, reprezintă mijloace frecvent utilizate pentru accesarea și stocarea operelor protejate prin dreptul de autor sau drepturi conexe. La etapa admisibilității sesizării, Curtea a stabilit că această omisiune ridică probleme privind conformitatea articolului 71 alin. (4) și a Anexei la Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe cu exigențele dreptului la protecția proprietății intelectuale, garantat de articolul 46 alin. (1) din Constituție.

164. Curtea reține că excepția privind copia privată le permite persoanelor fizice să realizeze copii ale operelor protejate pentru uz personal, fără a necesita o autorizare prealabilă din partea titularului dreptului de reproducere. Totuși, deoarece această excepție restricționează dreptul titularului de a controla copierea operei sale și de a obține beneficii de pe urma utilizării acesteia, ea generează un prejudiciu. În acest context, legislația Uniunii Europene instituie prezumția potrivit căreia dreptul de a utiliza opere protejate în temeiul excepției privind copia privată implică obligația corelativă de a achita o compensație echitabilă, destinată acoperirii pierderilor economice suferite de titularii de drepturi. Acest principiu a fost reafirmat în Hotărârea din 9 iunie 2016, *EGEDA și alții*, C-470/14, § 20, în care Curtea de Justiție a Uniunii Europene a stabilit că, în cazul în care statele membre decid să instituie, în dreptul lor intern, excepția privind copia privată prevăzută la articolul 5 alin. (2) lit. (b) din Directiva 2001/29, acestea au obligația de a prevedea, în special, plata unei compensații echitabile în favoarea titularilor de drepturi. Mai mult, Curtea de Justiție a subliniat că obligația de a asigura o compensație echitabilă pentru copia privată nu este doar una normativă, ci și una de rezultat. Aceasta înseamnă că statele trebuie să adopte măsuri eficiente pentru colectarea compensației, astfel încât titularii dreptului de reproducere să fie despăgubiți pentru prejudiciul suferit (a se vedea *Austro-Mechana*, C-572/14, 21 aprilie 2016, § 20).

165. Așadar, Curtea reține că dreptul la reproducere, fiind un drept relativ, poate fi supus unor limitări, inclusiv excepției privind copia privată. Totuși, aplicarea acestei excepții presupune ca legislatorul să prevadă un mecanism de compensare echitabilă pentru titularii de drepturi. Prin urmare, Curtea constată că problema centrală în cauza de față este identificarea echipamentelor utilizate cel mai frecvent pentru realizarea de copii private și verificarea includerii

acestora în lista prevăzută în Anexa la Lege. O concluzie în această privință poate fi formulată doar pe baza unei analize a riscurilor de copiere asociate acestor echipamente și a modului în care acestea sunt utilizate de către consumatori.

166. Curtea reține că riscul de copiere este considerabil, mai ales în mediul digital, și că, având în vedere caracterul privat al acestor copii, exercitarea unui control eficient sau detectarea actelor de copiere este extrem de dificilă, dacă nu chiar imposibilă. Din acest motiv, Curtea constată că instituirea unor prezumții relative privind copia privată de către legislator este justificată. În acest context, în cauza *Amazon.com International Sales și alții*, C-521/11, 11 iulie 2013, § 51, Curtea de Justiție a reținut că sistemele de remunerare pentru copia privată sunt, în mod inevitabil, imperfecte pentru majoritatea suporturilor de înregistrare. Această imperfecțiune derivă din imposibilitatea practică de a determina cu exactitate ce operă a fost copiată, de către cine și pe ce suport. Curtea de Justiție a subliniat, de asemenea, că valoarea redevenței nu poate fi determinată în prealabil strict pe baza prejudiciului efectiv, deoarece amploarea acestuia rămâne necunoscută în momentul punerii în circulație a dispozitivelor respective (a se vedea *Hewlett-Packard Belgium SPRL*, C-572/13, 12 noiembrie 2015, § 71).

167. În acest sens, Curtea de Justiție a precizat că simpla capacitate tehnică a dispozitivelor de a realiza copii este suficientă pentru a justifica aplicarea redevenței pentru copia privată. Această concluzie se bazează pe prezumția că utilizatorii beneficiază integral de funcțiile echipamentelor lor, inclusiv de cea de reproducere. Prezumția operează atât timp cât echipamentele respective sunt puse la dispoziția persoanelor fizice în calitate de utilizatori privați (a se vedea *Padawan*, C-467/08, 21 octombrie 2010, §§ 55 și 56). Astfel, Curtea constată că cerința privind legătura dintre echipamentele utilizate și copia privată nu impune verificarea utilizării efective a acestora pentru realizarea de copii. Dimpotrivă, simpla posibilitate rezonabilă de utilizare este considerată suficientă. Această concluzie este susținută de Hotărârea SGAE din 7 decembrie 2006, C-306/05, în care Curtea de Justiție a interpretat conceptul de „comunicare publică” prevăzut la articolul 3 alin. (1) din Directiva 2001/29, stabilind că simpla posibilitate de a pune o operă la dispoziția publicului este suficientă pentru a atrage aplicabilitatea normei. Curtea a considerat lipsit de relevanță faptul că unii utilizatori nu au profitat efectiv de această posibilitate, de exemplu, pentru că nu și-au deschis televizoarele (a se vedea §§ 37, 38 și 43 din hotărârea citată). Relevante sunt și concluziile Avocatului General în aceeași cauză, potrivit cărora, conform principiilor fundamentale ale dreptului de autor, titularul drepturilor este remunerat nu pe baza utilizării efective a operei sale, ci pe baza dreptului legal conferit în acest sens (a se vedea § 67 din concluzii).

168. Referitor la practicile utilizatorilor privind echipamentele care permit realizarea de copii private, în concluziile sale prezentate în cauza *Austro-Mechana v. Strato AG*, C-433/20, Avocatul General a remarcat că comportamentul utilizatorilor este în continuă schimbare. Astfel, într-o cauză privind practicile utilizatorilor din Austria, acesta a constatat că majoritatea copiilor private sunt realizate pe dispozitive precum telefoanele *smart* și tabletele, utilizate frecvent împreună cu servicii de stocare în *cloud*. De

asemenea, domnia sa a observat o scădere a vânzărilor de suporturi fizice, cu excepția telefoanelor mobile, și o tendință crescătoare de utilizare a serviciilor *cloud* pentru realizarea copiilor private și/sau pentru *streaming* (a se vedea § 68 din concluzii). În acea cauză, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a acceptat, în principiu, constatările Avocatului General și a precizat că fiecare etapă a procesului de încărcare și descărcare a conținutului protejat prin drepturi de autor în *cloud* – de pe dispozitive sau suporturi precum telefoanele inteligente – constituie o reproducere a acelui conținut (a se vedea *Austro-Mechana*, C-433/20, 24 martie 2022, §§ 17 și 52).

169. În lumina acestor constatări, Curtea apreciază că ele sunt aplicabile, *mutatis mutandis*, și în prezenta cauză. Nu există niciun motiv pentru a considera că situația de față diferă semnificativ de cea analizată în cauzele respective. În acest context, Curtea reține că considerentele citate susțin unul dintre argumentele principale ale sesizării, și anume că reglementările contestate nu reușesc să țină pasul cu progresul tehnologic și nu includ toate echipamentele utilizate pentru realizarea de copii private. În consecință, unele echipamente rămân în afara schemei de compensare pentru copia privată. Hotărârile analizate indică, în special, că numeroase dispozitive, precum *smart TV*-urile și serviciile *cloud*, sunt utilizate pentru stocarea și accesarea conținutului protejat. Totuși, acestea nu sunt incluse în schema remunerației compensatorii prevăzută de normele contestate.

170. În același timp, Curtea pornește de la premisa că identificarea tuturor suporturilor, dispozitivelor și echipamentelor utilizabile pentru realizarea copiilor private este extrem de dificilă, dacă nu imposibilă. Totodată, Curtea recunoaște că aceste echipamente nu au același potențial de copiere. În timp ce unele generează un prejudiciu minor, care nu justifică instituirea unei obligații de plată, altele prezintă un risc ridicat de copiere, impunând necesitatea unei compensări echitabile. Curtea ia în considerare progresul tehnologic, care determină o diversificare constantă a mijloacelor de reproducere (a se vedea, în acest sens, § 143 *supra*). Având în vedere aceste circumstanțe, Curtea consideră că reglementarea unui mecanism flexibil, bazat pe actualizarea periodică a listei suporturilor pentru care se percepe remunerația compensatorie pentru copia privată, reprezintă o soluție mai adecvată și mai eficientă. AGEPI dispune de expertiza necesară pentru a identifica echipamentele utilizate frecvent în realizarea copiilor private și poate propune ajustări periodice la lista echipamentelor supuse remunerației compensatorii.

171. Având în vedere aceste circumstanțe, Curtea conchide că prevederile articolului 71 alin. (4) și ale Anexei la Legea nr. 230 din 28 iunie 2022 nu reglementează un mecanism de ajustare periodică a listei de echipamente supuse remunerației compensatorii, ținând cont de progresul tehnologic, de diversificarea constantă a mijloacelor de reproducere, precum și de alți factori relevanți care ar putea influența gama de echipamente, dispozitive și suporturi utilizate pentru realizarea copiilor private. Prin urmare, Curtea declară neconstituțională omisiunea legislativă de a reglementa un mecanism de ajustare periodică a listei de echipamente supuse remunerației compensatorii, ținând cont de progresul tehnologic.

HOTĂRÂRE PRIVIND CONTROLUL DE CONSTITUȚIONALITATE A UNOR PREVEDERI DIN
LEGEA PRIVIND DREPTUL DE AUTOR ȘI DREPTURILE CONEXE

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) litera a), 140 alin. (2) din Constituție, 37 și 38 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. *Se admite parțial* sesizarea privind controlul constituționalității articolelor 4 alin. (1) literele f), h), k) și n), 71 alin. (4), 74 alin. (5), textelor „sau” din articolul 83 alin. (1), „în mod separat” din articolul 83 alin. (2) și „în conformitate cu decizia de avizare emisă de AGEPI” din articolul 83 alin. (3), precum și a articolelor 84 alin. (1) literele f) și h), 84 alin. (5), 85 alineatele (2) și (4), 90 alin. (3), 91, 96 alin. (3), 103 alin. (5) lit. a), 106 alin. (3), 110 alin. (1), 118 alin. (1), 123 alineatele (2) și (5) și a Anexei din Legea nr. 230 din 28 iunie 2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe, depusă de dl Adrian Lebedinschi, deputat în Parlament la data depunerii sesizării.

2. *Se declară neconstituțională* omisiunea articolului 71 alin. (4) și a Anexei la Legea nr. 230 din 28 iunie 2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe de a reglementa un mecanism de ajustare periodică a listei de echipamente supuse remunerației compensatorii, ținând cont de progresul tehnologic, de diversificarea constantă a mijloacelor de reproducere, precum și de alți factori relevanți care ar putea influența gama de echipamente, dispozitive și suporturi utilizate pentru realizarea copiilor private.

3. Referitor la celelalte capete, sesizarea *se declară inadmisibilă*.

4. Prezenta hotărâre este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 10 iunie 2025

HCC nr. 7

Dosarul nr. 154a/2023